Ч. 183 (14.726). Львів, субота 21. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
" Банку Чеських Легіон. Праги „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Конференція У. П. Р. з міністром освіти.

Дня 19. серпня ц. р. відбулася довша конференція представників УПР у складі пп. Целевича, Кузьмовича і Великановича з міністром освіти п. Свентославським. На цій конференції обговорено низку справ у звязку з новим шкільним роком.

Справа арештованих ґімназистів у Тернополі.

Як відомо з „Діла" перед десяти днями переведено арештування серед ґімназистів Р. Ш. в Тернополі, що цього року скінчили IV. кл. нового типу. Арештованих спровадили до Тернополя з ріжних місцевостей, навіть з далеких літниськ, і вели через місто та до суду тих 16-літніх хлопців.

Значну більшість арештованих випустили на волю вже з поліційних арештів, тільки кількох віддали до суду до диспозиції прокуратора, а не слідчого судді. Справа ця стоїть у звязку з розвязанням Українського Спортового Союзу у Львові. В справі поведінки поліції з арештованими ґімназистами була депутація у воєвідстві, де провідник цієї депутації посол Василь Болюх запротестував проти такої поведінки, на що заступник начальника безпеки радник Коцупер відповів, що справу безсторонньо розслідить і ті, що провинилися, будуть покарані. В справі ґімназистів, що є у вязниці, інтервеніював окремо посол д-р Степан Баран як їх оборонець в окружного прокуратора Музики.

СССР ліквідує свої консуляти в Манджу-Ко.

МОСКВА, 20. 8. ПАТ. ТАСС повідомляє з Хабаровська, що начальник генерального консуляту в Харбіні Кузнецов склав протест у манджурськім департаменті закордонних справ проти окремої поведінки із совітським консулятом у Манджу-Ко. Одночасно повідомив, що совітський уряд рішив скасувати свої консуляти у Пограничная і Сак'я-Ліяно. Згадані консуляти вже ліквідують свої справи.

Дипльоматичний конфлікт між Портуґалією та Чехословаччиною.

ПОРТУГАЛІЯ ЗІРВАЛА ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Лісабони: Міністерство закородонних справ оголосило в середу пізно вночі ноту, що португальський уряд зірвав дипльоматичні взаємини з Чехословаччиною. Португальський посол виїхав з Праги до Відня. Чехословацького посла Фідлера в Лісабоні португальський уряд повідомив, що згідно з вимогами міжнародньої куртуазії запевнив йому дипльоматичну недоторканість на час необхідний до підготови до виїзду.

БЕРЛІН, ПАТ. Португальський Уряд оголосив ноту з обширними вияснениями причин свого кроку. З цих вияснень виходить, що Португалія виконуючи програму збросння свого війська і маринарки замовила більшу кількість скорострілів у Чехословаччині у фабриці: „Ческословенска збройовка". Коротко перед підписанням остаточного договору чехословацький уряд повідомив нагло, що не зможе доставити зброї згідно з договором неінтервенції. Португальський уряд заявив, що не може взяти цього під увагу, бо Португалія є теж членом комітету неінтервенції. По кількакратній вимні нот обох урядів португальський уряд дійшов до переконання, що Чехословаччина відмовилась виконати достави під натиском іншої держави. Тому рішила зірвати дипльоматичні взаємини і відкликати свого посла та персонал посольства з Праги. Опіку над громадянами Портуґалії у Чехословаччині передав уряд італійському послові.

Німецька, італійська і частинно французька преса станула в обороні Портуґалії. Англійська поміщує покищо вістки в цій справі без своїх коментарів. „Берлінер Тагеблят" у статті п. н. „Гармати лише для приятелів" пише: Зірвання взаємин з іншою державою найкрайнішим з тих засобів, що їх має до диспозиції держава. Підкреслюючи сильний розвиток чеського воєнного промислу щоденник не вірить в арґументи Чехословаччини і здогадується, що Чехословаччина „взялася мабуть до важніших достав нпр. до червоної Еспанії". „Льокаль Анцайґер" пише, що арґументи Праги проти достав для Портуґалії мусіли викликати тим сильнішу реакцію, бо були однозначні з підозрінням, що Портуґалія доставляє зброю ґен. Франкові. Відкидаючи ці підозріння Лісабона шукає інших причин відмови, а саме великих достав Чехословаччини для „червоних приятелів".

„Джюрнале д' Італія" пише, що рішуча постанова португальського уряду, що була слушною образою на реакцію, мусить стрінутися зі зрозумінням і признанням великих та малих держав, що беруть участь в політиці неінтервенції та домагаються, щоби міжнародні взаємини сперти на взаїмному довірю.

„Матен" вважає цей факт одним з епізодів у боротьбі двох ідеольоґічних бльоків. Люди Кремля, керманичі міжнародього марксізму вводять політику до приватних торговельних трансакцій внаслідок неприхильних підозрінь і роблять натиск на своїх приятелів, щоби довести до міжнародніх ускладнень в Европі, чого собі бажають.

Часопис „Ля Ліберте" гостро критикує поведінку Чехословаччини, якій закидає уступки супроти марксизму, що є на послугах комінтерну. Нерозважна акція Чехословаччини довела до комплікацій, на яких нічого не скористає, навпаки багато втратить.

Чехословацьке пресове бюро оголосило комунікат з вияснениями, що чехословацька фірма оферувала доставу іншого типу зброї вживаної в чехословацькій армії. Портуґальський уряд бачив в цій оферті відкинення замовлення і тому відкликав свого посла.

Португальська преса пише, що Чехословаччина є найбільшою совітською летунською базою. Чехословаччина знала, що зброя не була призначена для Еспанії, але дістала вказівки від СССР, щоби не доставляти зброї до краю, що є певним гарантом перед скомунізуванням Іберійського півострова.

Зірвання дипльоматичних взаємин викликало велике враження в дипльоматичних колах Европи.

За переверствування народу.

Львів, 20. серпня 1937.

Буття української нації, що спиралося до недавна майже без вийнятку на рільництві, цій основній господарській підставі, починає в останніх роках виявляти змагання до ріжнобічного розвитку. Вистане сягнути думкою в недалеке минуле, щоб пригадати часи, коли то насмішлива характеристика нашої нації, що в ній є тільки „хлоп і поп", не грішила невірністю. Сьогодні маємо вже доволі густі ряди ріжних верств, з яких численні як не суттєво, то формально приналежать до т. зв. інтеліґенції. Ще так недавно ціла наша торговля зводилася до одної „Народньої Торговлі" по деяких містах та до церковних чи „громадських" крамниць по нечисленних селах; кільканацять сміливих приватних торговців були предметом кпин, мовляв — „хотять легкого хліба" замісць праці. Сьогодні маємо величаву кооперацію, що обертає міліонами; маємо доволі вже численних „приватників", та ще й згуртованих у свому товаристві — „Союзі Українських Купців". Ще пятьдесятники памятають, як то ціле наше виробництво обмежувалося до розсіяних дрібних ремісників-полатайків, і то лише деяких фахів; а сьогодні вже кількадесять родів рідного промислу бореться за місце на рідному ринку. Ще „середнякам" у тямці, як то працювали „громадські шпихлірі", а декуди то й громадські каси (що їх нерідко обкрадали несовісні „секретарі"), а сьогодні маємо вже численні „кредитівки", українбанки і таки справжні банки, а все те основне на власному ощадностевому капіталі, що вже не заспокоює господарських потреб.

Одначе не можна сказати, щоб цей розвиток (принайменше тієї частини, що живе в межах Польщі) йшов продумано, пляново, рівномірно. Коли рільники (щодо чисельности, не щодо якости) заступлені вже в нас „з природи" добре; коли гасло: „Діти до шкіл!" — стягає молодь з усяких верств на кандидатів інтеліґентного пролетаріяту; коли торговля стає в нас природним явищем, — то ремесло ще не добилося такої опіки, не осягнуло такого зрозуміння, як воно заслуговує, як це потрібне для переверствування української нації. Очевидно — в нас ще не може бути мови про надмір нашої інтеліґенції; але всеж таки в наших особливших умовинах доходить до такого явища, як у країнах з надвишкою інтеліґенції, а саме, що студент університету розвозить молоко, а інжинір складає у друкарні на лінотипі, хоч до тих робіт такі високі студії неконечні. Зате у нас не заступлені зовсім, або майже зовсім деякі роди ремесла, хоч без них годі обійтися. Навкруги нас падають гасла: машини, мотори і т. п.; але в наших умовинах, без соціялізації і навіть без комасації, в нашій комунікаційній дійсності — ті гасла ще довго не

найдуть ширшого угрунтованого практичного пристосування. Для нас ще довго треба буде доброго воза, доброго плуга й борони, добре підкованого коня, солідної будівельної роботи, естетичної мебелі сверідних форм, поправленого (як не нового) капелюха, зреставрованого годинника, чи пристойно скраєного жіночого або мужеського одіння.

Але сьогодні світ вибагливий. Сьогодні треба бути не тільки „майстром", але й знавцем у свому званні. Сьогодні вже не вистане наука в батьківському, хочби якому доброму варстаті; треба освіти — спеціяльної і загальної. Її може дати тільки систематична школа.

Щодо фахового шкільництва, то ми стоїмо так, що на всіх наших землях — крім рільничого ліцею в Черниці — на всіх 306*) у 1935/6 р. нема ані одної державної фахової школи.

Але чи в такому разі маємо пропадати? Чи, бажаючи збільшити число інтелігенції, не творили ми власних приватних середніх шкіл — гімназій і (давніше) вчительських семинарій? Чи недавно не взялися ми були творити власні високі школи? Чи, розвиваючи наше господарське життя, не прийшли ми до висновків, що треба торговельного шкільництва й не створили ми торговельних шкіл? Роля й заслуга нашої „Рідної Школи" в тих ділянках просто історична. Але що буде з нашим ремеслом, з тими ріжнородними галузями, що то підносять націю на вартості!

Не будемо зиркати в бік поляків, бо це державна нація (вони мають поверх 800 приватних фахових шкіл). Але киньмо оком на жидів, що живуть побіч нас і між нами. Коли вони зорієнтувалися, що при теперішній однобічності свого заняття згинуть, кинулися під проводом свого рухливого „Союзу для ширення фахової освіти серед жидів у Галичині" („Вузет") до свого фахового шкільництва і сьогодні удержують власним коштом у самій Галичині 18 своїх фахових шкіл для хлопців і дівчат з 1852 учнями в 1936. р.**) І то не тільки до шкіл ремесла, але й до шкіл домашнього господарства й рільництва. Крім того мали вони ріжні фахові курси для 450 дорослих фахівців. При деяких школах істнують інтернати-бурси. Та мало того: вони творять по ріжних галицьких містах т. зв. „патронати", що мають завданням піклуватися з одного боку ремісничою практикуючою фахово молоддю, з другого боку — тими ремісниками, що при сьогоднішніх строгих законних вимогах могли стратити право на ведення ремесла.

Якже нужденно виглядає наша дійсність: 5 фахово-доповняючих шкіл Р. Ш., 1 господарська школа Р. Ш. в Шибалині (що падає, то оживає), 1 школа СС. Василіянок, 2 школи оо. Студитів, 1 школа „Труду", господарська школа „Просвіти" в Милованні і — мабуть усе! Всі ті школи разом не мають навіть тисячки учнів; ані одна з них не має машинових відділів; усе те, хоч добре, але примітивне. Без відповідної місцевої опіки впали фахові школи Р. Ш.: в Радехові — шлюсарська, в Борщеві — ткацька, в Косові — деревного промислу. А чейже на скільки мілюнів начисляємо ми себе в порівнанні з жидами, що живуть серед нас! Тоді, як у жидів істнують рільничі фарми у Станиславові, Сигнівці й Чижикові коло Львова, коли твориться нова рільничо-городнича школа у Слобідці Лісній к. Коломиї, — у нас важко зібрати контингент до рільничого ліцею в Черниці.

Тому, якщо нація не має кошлявіти, то всі суспільники мусять звернути увагу на потребу, на конечність українських фахових, головно рільничих і ремісничих шкіл. Треба нам і в цьому напрямі виявити нашу творчу волю, про яку стільки говоримо. Поза кругом своїх власних журб треба нам виявити теж ділом журбу за будуче покоління. Нам треба довести до того, щоб ми бачили по наших власних школах наших хлопців, що мускулистими руками будуть складно виковувати залізні штаби й одночасно перековувати характер нації. Мебіль, твір справних рук наших дітей у наших школах, нехай прикрашує наші кімнати як символ духа, краси й рідної культури. Найконечніше рільниче знаряддя й машини, творені руками наших людей, нехай причинюються до збагачення й оживлення нашого життя.

Навіть не приходиться про це говорити, що це завдання мусить узяти на себе (як уже взяла багато інших) „Рідна Школа". Вона-ж покликана дати виховання й освіту молоді, а інші товариства (Т-во опіки над молоддю, Рем. Бурса, Міщанське Брацтво, Зоря, Сила і т. д.) повинні її у цьому помогти.

Саме на вересень ц. р. зарядила Головна Управа Р. Ш. загальні збори по всіх Кружках Р. Ш. На кругло 2.000 Кружків Р. Ш. скільки то є таких, де старшини безчинно позакладали руки і виправдуються одною вимівкою: „Нема так що робити, бо вже „Просвіта" звільнена теж від стемплевої оплати за подання"... А тут булоб роботи повні руки для наймізернішого Кружка Р. Ш., тільки — треба хотіти. На недалеких загальних зборах Кружків Р. Ш. треба ці справи обміркувати, треба вибірати молодь до ремесла, треба дати їй змогу удержатися (бурса, стипендія), треба наладнати для неї рідну опіку, треба заздалегідь починати підготову до оснування фахових шкіл, щоб у приписаному речинці (в березні) внести вже письмо до шкільної влади з домаганням концесії на школу. Мусить найтися в нас хотіння зробити це; бо як ні — то випередять нас інші і будуть виганяти з рідної землі, так, як це робили недавно. Тоді робили це, використовуючи нашу малокультурність, а сьогодні може дійти до того через нашу непідготову до всебічного життя. Тому мерщій до великого, надійного й далекосяжного діла! Доповнюймо пляново переверствування нації — для кращої продуктивности, для виразнішого самоозначення.

Лев Ясінчук.

---

*) Mały Rocznik Statystyczny, стор. 309, табл. II.

**) Rocznik jubileuszowy Związku dla szerzenia wykształcenia zawodowego wśród żydów w Małopolsce „Wuzet" oraz kalendarz na rok 1937 — 5697.

Москва обвинувачує у свому терорі — Европу.

Женева, 16. серпня 1937.

Европейська, зокрема женевська преса подає майже що дня вістки про нові подвиги урядового терору в СССР. Вони не все відповідають дійсности, і це не дивно. Совітська преса повідомляє про ліквідацію того чи іншого достойника, про розстріли та увязнення більшої групи урядовців чи робітників лише в тих випадках, коли уряд уважає це за потрібне для пропаганди або залякати нещасливих совітських підданців. Про зникнення часом досить великих зір із совітського овиду довідується европейська преса лише при нагоді призначення нових достойників. Про подібні випадки „Журналь де Женев" повідомляє під стереотипним заголовком „Сталін робить пустку навколо себе".

Якогось більшого враження акти урядового терору в СССР в Европі вже не викликають, особливо коли він спрямований проти самих совітських бюрократів. У цьому відношенні Европа засвоїла собі фільософічний осуд покійного Чикаленка, який у подібних випадках казав — „гад гада жере". Але до зрозуміння суті сучасного московського терору Европа доходить, на жаль, дуже поволі. По розстрілі сов. ґенералів писав провідний німецький денник про потребу обєднати культурну Европу з поневоленими націями СССР для спільної боротьби проти варварства

Д-Р Г. СКЕГАР.

Los Angeles, Cal. U. S. A.

(Докінчення).

Розкажу ще про панство Орликів. Іван Орлик, мешкає в місцевости Phelan, коло Ло Енджелсів. Сам родом з України. Вступив до американської армії 1914 р. і приділено його 1915 р. на Филипинські Острови. По трьох роках військової служби на Филипинах вислано його 1918 р. на сибірську виправу до Владивостока. Тут прослужив девятнацять місяців, вернувся до Сан Франціска і звільнився з війська. Оженився 1921 р. а 1922 р. одержав посаду на пошті. Там служив три роки, але за порадою лікарів покинув це заняття і 1926 р. перенісся до Ло Енджелсів. Познайомився тут з Ввричуком, а цей впровадив його між члени „Товариства Просвіти ім. Шевченка". Заходами його та його дружини зробило товариство вечірку на дохід поводян, в кінці 1927 р. за його заходом і його дружини заснувався „Український клюб" в Ло Енджелсах, який істнує дотепер. Товариство має сорок членів, уладжує концерти, пікніки, свята, обіди, висилало датки на інвалідів, на Рідну Школу, на світову виставу в Шікаго, до Національного Музею у Львові, на Музей Визвольної Боротьби у Празі. При „Українськім Клюбі" утворилась „Історична Секція" під управою пп. Івана Петрушевича та Івана Орлика. Ця секція займається минувшиною України і з імени товариства вислала меморіял до короля журналістів Вілліяма Рандольфа Гарста у справі „диктатури пролетаріяту" на східній Україні. СССР не повинна Америка уважати за демократію, бо теперішня Росія в дійсности перевищає безмірно деспотизм Івана Грізного з його опричниками. Москалі стараються ошукати американців, що їх „Союз" є таким демократичним союзом держав як Сполуч. Держави Америки, і витрачують на ширення своєї брехні велитенські суми, які стягають при помочі голоду, смерти і мук з богатої української землі.

Від товариства „Український Клюб" пішли письма до тихо-океанської міжнародньої вистави в Сан Дієго, і до американської німецької ліги в Каліфорнії. Заходом цього клюбу повстала державна школа доповняючої науки при товаристві, де Іван Петрушевич викладав про українську минувшину та письменство.

Відвідав я хутір панства Орликів у Феляні. Виїхав я з п. Р. Орликом дня 21-го квітня 1937 р. через місто Сан Бернардіно. Їдемо автом попри гори св. Гавриїла поміж чудовими садами помаранч. Бачимо сади, які мають лише пять акрів землі, але переїздимо попри сади, що тягнуться цілими милями. Всі сади обсаджені евкаліптом, деревом, яке заслонює сади від холодних струй повітря, що нераз потягнуть з ґір. Коли такого захисту нема, змерзає від холоду ніжний помаранчевий цвіт. Цитринові сади обсаджені теж евкаліптами або волоськими горіхами. Деінде видимо сади ґрушок аліґатора. (Persea Gratissima, Lauraceae). Овоч тих дерев має вигляд великої ґрушки, яка часом важить чотири фунти, з великим твердим зерном в середині та зі смаком добрих оріхів. Бачимо сади масличних дерев, дактилевих і фігових дерев, рідше уже мигдалевих дерев. Відтак їде дорога через піскуваті поля, де цілими милями простягаються виниці. Попри саму дорогу стоять винарні, де вироблюють вино, власники цих піль і винарень є виключно — італійці і хорвати з Далматії. Дуже добре вино марки „Анґеліка" дістанете по 1 дол. 25 за один гальон. В ярах і по неуправлених полях ростуть евкаліпти, кедри, акації, берези, бамбусові кущі.

Так заїхали ми до містечка Сан Бернардіно, яке має сорок тисяч мешканців і лежить біля ґір цієї самої назви: Сан Бернардіно. Ці гори досягають 10.000 стіп висоти і хоча вдолині нема зими і цілий рік теплий, то на шпилях ґір св. Бернарда лежить усі місяці сніг, вічний сніг...

З Ло Енджелсу до Сан Бернардіна їхали ми 65 англійських миль, а звідти треба було їхати ще 36 миль до хутора. Дорога йде провалом поміж хребтами ґір, гори Сан Бернардіно з правої сторони, гори Сан Ґабліель з лівої сторони. Їдемо на захід дорогою ч. 66, та все підіймаємось догори. Хутір Р. Орлика положений на збіччю ґір св. Гавриїла, майже одну милю вище, як місто Сан Бернардіно. Провалом, яким веде наша дорога йдуть ще два залізничі шляхи. Тут і там овочеві садки, при них два до три будинки. Шлях, яким їдемо, йде попід гори Сан Бернардіно і тому наші очі звертаються наліво до ґір св. Гавриїла, де бачимо три пасма ґір. Перше пасмо на яких 2.000 стіп, друге пасмо на милю, третє пасмо вже так високе, що сніги біліють там цілий час. Чи тут в долині сади цвітуть, чи носять овочі. Збіччя ґір, що творять провал, порослі юкою. Це рослини високі на пять до шіснацять стіп, цвитуть біло. Цвіти творять разом китицю, подібну до куделі. Бачите тисячі білих кудель, що гойдаються під подихом теплого вітру та наповнюють повітря своїм запахом. Ваше око глядить на білий цвіт юкки, на червоні рожі коло домів, на зелені сади, на пасма ґір, вкриті зеленню, а вкінці на верхи, ослонені білим снігом. Їдемо провалом поміж високими горами з обох сторін, та все підіймаємось вище і вище. Виїздимо на найвищий

Москви. Але свідомість такої потреби поширюється в Европі значно тяжче, ніж у національних державах. Назагал у сучаснім терорі в межах СССР добачують европейці передусім зріст внутрішньої кризи, брак інших засобів поборювати її та паніку сталінської верхівки перед непереможним розвитком подій. З цього і роблять висновки.

Політичні акції Москви в Европі впали дуже низько і впалиб ще нижче, якби Москва і Париж не були злучені спільним підприємством в Еспанії.

Московський уряд втратив би останки свого значіння в Европі, якби тут зрозуміли, що сучасний терор, який походить з сучасного безвихідного становища СССР, є посереднім і безпосереднім наслідком постійної боротьби між Московщиною та іншими націями СССР. До цього переконання пхає Европу навіть сам московський уряд обвинувачуючи майже всі жертви урядового терору в злочинах спрямованих проти цілости держави. Переважну більшість цих жертв від Радека до Тухачевського і до останнього залізничника на Далекому Сході обвинувачували за „троцькизм", а Троцького обвинувачували в тім, що він намагався віддати Україну Німеччині і Польщі, а далекосхідній край Японії. Поруч із троцькизмом майже в усіх актах обвинувачення фіґурують саботаж, шпигунство і диверзія на припоручення аґентів „фашистівських держав". Совітська преса пише про диверзії по фабриках, на ланах, у копальнях, на залізницях, в судівництві, у виробі ковбас в Новоросійську, на фронті культурнім, науковім, літературнім, театральнім, релігійнім і на багатьох інших. Виходилоб, що скрізь сидять шпигуни — у книжках і ковбасах!

Раніше траплялися десятки тисяч нещасливих випадків на залізницях СССР без ніякої „диверзії", тисячі вмирали від зіпсованих засобів поживи, сотки тисяч з голоду без саботажу на користь „фашистівських держав".

Хто вміє читати пресу, той бачить, що чим більше розвивається терор у СССР, тим більше переноситься він на землі чужих націй. Чистка самого московского уряду є забавкою в порівнянні з чисткою урядів національних республик від президентів совнаркомів до останньої сільської ради. З повідомлень париського „Лє Тан" видно наприклад, що майже цілі уряди Білоруси, Грузії, Узбекістану та кількох автономних республик змінено за останні тижні, і чистка тягнеться далі. Україна і так уже вичищена до краю кількома наворотами.

Чистка совітської бюрократії на чужонаціональних землях буває звичайно ознакою жахливого переслідування їх населення, про яке ані совітська ані европейська преса звичайно не пише. За відомостями, які ствердити неможливо, перебувають у більш як 20 таборах примусової праці понад 14 міліонів білих невільників, головно з населення поневолених націй. Про большевицькі гекатомби московського уряду світ довідується принагідно і посередньо, при святочних відкриттях каналів, стратегічних залізниць та інших египетських робіт, тощо.

Не швидко в Европі зрозуміють, що терор на Московщині є посереднім наслідком боротьби між Москвою та чужими націями СССР і що вакханалія московського терору на Україні та інших чужих землях є найбільш яскравою і ганебною формою національного поневолення. Разом із совітськими чужинцями увязнено і сотки чужих громадян, понад 200 самих лише німців і понад 150 мадяр. Відносини в большевицькій частині Еспанії все більше нагадують совітські відносини; панування комуністів та інших агентів Москви у Валенсії спричинило дикі, криваві переслідування троцькістів, анархістів, каталонських націоналістів та інших противників сучасного уряду Еспанії.

Чим більш зростає небезпека війни на Далекому Сході, тим пильніше потребує Европа полагодити свої спірні справи, що розбивають її на ворожі табори. До таких справ — над якими радитиме небавком Комітет неінтервенції в Лізі Націй — належать абісинсько - еспанська, льокарненська, обмеження зброєнь та деякі інші, які мають на увазі полагодити в рямцях порозуміння чотирьох держав з виключенням Московщини. Сучасний московський терор на землях поневолених націй може бути з тим більшим успіхом моральною і юридичною основою для усунення Московщини з европейської спільноти держав, що самий московський уряд шукає джерел „саботажів", шпигунства, диверзій і т. і. в... Европі.

М. Данько.

На яких умовинах Японія співпрацюватиме з Китаєм?

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ МУСИТЬ БУТИ ПОЛАДНАНИЙ БЕЗ ЧУЖОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Прем. Каноє заявив журналістам, що на надзвичайній сесії парляменту уряд вияснить умовини, що змусили його підняти енерґійні карні кроки до нанкінського уряду. Остаточною метою Японії є співпраця з Китаєм. **Конфлікт між обома державами мусить бути поладнаний без чужої інтервенції безпосередньо між Японією та Китаєм.** Співпраця між обома державами є можлива без огляду на те, що на чолі нанкінського уряду стоїть Чан-Кай-Шек. Теперішні події її відсувають. **Японсько-китайська співпраця залежить від миру у півн. Китаю, звідкіля мусять бути усунені всі протияпонські, протиманджурські та комуністичні елементи. Адміністрація півн. Китаю мусить співпрацювати з Японією.**

Який буде державний устрій в Еспанії?

БРЮССЕЛЬ, 20. 8. ПАТ. Місячник „Ревю Бельж" помістив таку заяву ґен. Франка: Провідник еспанських націоналістів признає, що не сподівався, що війна триватиме так довго. Національний рух має оборонний характер. Велитенська більшість народу є за ним. Устрій майбутньої Еспанії буде спиратися на диктатурі. Змагатиме усунути політичні суперечки. Справу республиканської чи монархістичної форми уряду вирішить сам еспанський нарід. У справах закордонної політики заявив, що Еспанія буде втримувати найприязніші взаємини з краями цілого світа крім Совітів. Вкінці згадав, що Еспанія не відступить нікому ні пяди своєї землі.

18.000 червоних в кліщах нац. військ.

БІЛЬБАО, 20 .8 ПАТ. **Національні війська окружили 18.000 червоних. Багато з них піддалося, більшість находиться ще в горах, що їх окружили національні війська. Астурійські вуглекопи відступаючи висадили в багатьох місцях вхід до копалень.**

Національні війська посуваються постійно наперед і віддалені тепер 25 км. від Рейноси і 20 км. від Торре Лявеґа. Від початку наступу на цьому відтинку національні війська заняли 1.500 км² дуже важного гористого терену.

САЛЯМАНКА, ПАТ. Відділи національних військ здобули важну стратегічну місцевість Санта Оляля. Передні стежі дійшли до місцевости Сан Педро дель Ромераль.

—о—

шпиль верха одної з гір св. Гавриїла. Тут дорога ділиться, одна галузь веде на ще вищі верхи гір св. Гавриїла, де є самі літнища, друга йде просто на захід попід гори до хутору Р. Орлика. Ця дорога зазначена на карті числом 138. Звідси, де розходяться дороги по лівій руці є глибоке проваля, це „яр дикоро коня". Праворуч від цього яру йде дорога на почту Phelan, до якої належить хутір Р. Орлика. „Яр дикого коня" розширюється дальше і розстелюється в пустиню Моґаву.

Шість миль від Яру дикого коня, коли йти на захід, у підніжжя гір св. Гавриїла, одну милю від дороги ч. 138 стоїть хутір. Дороговказ показує, куди треба їхати. Приїздите перед дім і бачите, з одного боку велику сосну „пініон" а з другого боку ялівець, крім них видите тополю, акацію, березн. Стіни дому цементові, дім виведений у звичайнім міськім стилю европейських домів. Пятнацять кроків від дому збудована башта з каменя і цементу, стіни 18 цалів грубі, на взір одної замкової башти в Чехословаччині. Башта має дуже практичну ціль: це збірник на одну тисячу ґальонів води, яку держать на нещасливий випадок. Вода до пиття йде цівками яких чотири милі з гір до хати. При домі є цементований курник і городець з городиною. Панство Орлики посідають добірну бібліотеку з українських та англійських книжок, словників у ріжних мовах, українську енциклопедію, британську енциклопедію, великий словник англійської мови Вебстера, дві писальні машини. Почтою приходять 4 ґазети і 6 маґазинів (журналів). „Почта віддалена на 6 миль, велике місто на 36 миль. До самої хати довозять лід і молоко. Життя в пустині відріжняється від міського життя лише тим, що в місті світять електрикою, а тут свічками і нафтовими лямпами. Про нудьгу на хуторі не може бути мови, бо крім книжок і часописів у хаті є ще коло хати 50 курей, 6 котів і 3 пси. Один пес на імя „Тінка" пє каву кожного дня, бо так йому подобається. Всі пси кожного дня перед вечером ідуть з п. Орликом на прохід на перші гори, у віддалі яких 2 англійські милі.

Одної неділі приїхали до панства Орликів гості з Ло Енджелс. Коло другої години по обіді вийшло товариство з кімнат і сіло коло стола під деревом. Нараз зачав пес гавкати яких 50 стіп від нас і все то прискакував, то відскакував від якогось предмету. Двох нас пішло розслідити, що сталось. Під корчем показалась шістьстопова гадина, яка не кусае людей, але їсть тарахкавці. Коли ми відогнали пса, гадина полізла в напрямі товариства і счинила переполох. Треба було часу, щоб пояснити, що гадина пожиточна і не кусає. Гадина вилізла на високе дерево, здається, притягнуло її цвірінкання горобців. Це повторила вона тричі. Коло четвертої години прилізла друга така гадина до нашого товариства, тільки мала зеленаві пасма, не жовтаві. Не лиш люди ненавидять себе. Перша жовтава гадина почала кусати другу зелену. Ми розлучили їх, але жовтава гадина відповіла на залицяння зеленої гадини знову нападом. На наше здивування відповзли обі гадини і зникли в корчах.

Через вікно видно частину пустині Моґави, що займає простір яких пятнацять тисяч квадр. миль. Далеко під горою Оро видно біляву стяжку. Це „сухе озеро привиду". Простір перед озером покритий цвітами, бо пустиня Моґава це не така пустиня як Сагара, де крім оаз видно лише жовтаві піски. Моґава має лише чотири цалі дощу на цілий рік, одначе ростуть на ній ріжні рослини і дерева. Видно квітки у ріжних колірах: білі, сині, жовтаві, червоні. Є квіти, яких цвіт отвирається лише вночі. Є квітки, що біліють, коли цвіт отвертий, а виглядають рожево, коли цвіт замкнеться. Найбільше впадають в очі корчі ялівцю, дерева, „йошуа" і рослини „юкка". Йошуа росте 30—40 стіп заввишки; це дерево не має листя, верх кінчиться довгими гострими шпильками. В місяці квітні виростає з цього чуба шпильок велика квітка 18 цалів завдовшки і 10 цалів завширшки, повна білих дзвіночків з задурманливим запахом. „Юкка Квішот" росте як кущ при землі, а коли має цвісти, виростає з куща одно било до 16 стіп високе. На верху повстає щось у роді куделі з білих дзвіночків, які розсилають сильний запах. Підчас сяєва місяця міняють дзвіночки білу барву на всякі інші.

Коли пишу це, бачу перед собою цілу ширину пустині Моґави, 30 миль аж до гір Оро, поза цим пасмом виростають інші, щораз вищі пасма верхів.

Може схочете побачити захід сонця в тих горах? Спробуйте бачити його моїми очима: Верхи гір сягають до синього неба. Воно стає темно синє. Огненний круг сонця поринає поволі, але постійно за високим верхом. Над ним блистить сріблисте сяєво, ліворуч жарить якась червона смуга, праворуч темно-багряна. Над верхами і пустинею повна тиша, але здається, вона стає ще тихіша і тихіша. Небо стає темніше, обриси гір зарожевілися на хвилину і зникають поволі в темній синяві неба. Маленькі хмарки геть високо дістали червону підшивку. Ще вищі хмарки мають золотисту барву. Дикі голуби перелітають понад домом. Темніє. На верхах гір замиготіли світла своїми довгими промінями. Це світильники, що остерігають літаки перед горами. Десь дуже високо у повітрі загудів мотор літака, що несеться понад пустиню і понад верхи гір у далеку темну ніч.

Військовий бунт у Нанкіні?

РІШУЧА ПЕРЕВАГА ЯПОНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

ТОКІО, ПАТ. Японські джерела повідомляють, що в Нанкіні дійшло до військового бунту. Ген. Пай-Чун-Сі з провінції Кангсі арештований.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Японські летуни бомбардували порохівню і склади муніції в Нанкіні, які вилетіли в повітря. Сумежні бараки згоріли. Далі японські літаки збомбардували головну кватиру та військову академію в Нанкіні. Бомби викликали масові пожежі. Нині рано японські літаки бомбардували в околицях Шангаю полудневий двірець, арсенал, залізничий шлях і доки у Кіянг-Нан.

ШАНГАЙ, 20. 8. ПАТ. „Централь Нюз" повідомляє, що 18 японських літаків бомбардувало вчора Чен-Ю і Нан-Ліянг. Одна бомба поцілила китайський амбулянс. Лікар і два вояки вбиті. Вечором японські літаки бомбардували нагально дільницю Чапей і Пу-Тунг.

НАНКІН, 20. 8. ПАТ. Нанкінський уряд оголосив закон про протилетунську оборону. Китайський уряд платитиме відшкодування на випадок реквізиції приватної власности для протилетунської оборони.

НОВА ПІДМОГА ЯПОНЦІВ.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Два японські кружляки висадили минулої ночі підмоги недалеко японського консуляту, що змінила сторожу консуляту. Японські війська відкинули китайців з Янг-Тсе-По запевняючи звязок з іншими японськими силами.

Представник адміралції заявив, що японські війська посунулись наперед на східнім фронті Шангаю, інші відтинки без зміни. Японське летунство є паном ситуації і нині рано збомбардувало летовище та фабрики муніції в Нанкав. Шкода дуже велика.

Японські війська заняли доки китайського товариства в Шангаю у відповідь на захоплення китайцями 6-ох японських пароплавів та заблокування ріки Вам-Пу.

ТОРПЕДА СМЕРТИ.

ПАРИЖ, ПАТ. Китайський торпедовець ледви що не сторпедував японського кружляка „Іджумо". „Пті Парізієн" пише, що торпедою кермував китайський моряк, який був у середині торпеди, і згинув підчас вибуху.

ЯПОНІЯ ВІДКИНУЛА ПОСЕРЕДНИЦТВО В. БРИТАНІЇ.

ТОКІО, 20.8. ПАТ. Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що Японія не може приняти британського пляну невтралізації Шангаю.

АКЦІЯ КОМІНТЕРНУ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ТОКІО, ПАТ. З Кантону повідомляють, що місцеві комуністичні організації дістали такий тайний обіжник Комінтерну: 1) Якщо японсько-китайські бої продовжуться до 25. серпня — Китай проклямує загальну мобілізацію; 2) На випадок вибуху китайсько-японської війни — Комінтерн зачне диверсійно-саботажну акцію в японському запіллі; 3) До провінції Чагар і Суі-Юен вирушить 200-тисячна китайська комуністична армія під пров. совітського ґенерала.

Араби підготовляються до нового повстання.

„Дейлі Геральд" повідомляє з Єрусалиму про приготування арабів до нових заворушень у Палестині. До Дамаску приїхало 40 провідників минулорічного повстання палестинських арабів. На підставі мап та інформацій підготов ляють вони докладно нове повстання. Хоч кордон між Сирією і Палестиною береже пильно військо, всеж таки висланці великого муфтія, провідника арабських екстремістів у Єрусалимі втримують організаційні звязки з повстанчою організацією в Дамаску. Поліційний кордон, що недавно окружав мечет Омара в Єрусалимі, покинув свої стійки, але великий муфті ще дотепер не виходить поза мечет, бо боїться, щоб його не арештували.

„Дейлі Геральд" підкреслює, що новий премієр Іраку, бажає мирних відносин з Англією, але його уряд противний поділові Палестини і буде боронити справи арабів у Женеві.

ОДИН ДЕНЬ У ТАБОРІ „ОРЛІВ".

ЯК ВИГЛЯДАЛО „СВЯТО МОРЯ" НА ЛІМНИЦІ.

На Соколі б. Галича, в долині окутаній деревами, загородженій з одної сторони горою, з другої опоясаній сріблистою Лімницею, розложився табор „Орлів". Здорові опалені лиця радісно витають сходяче сонце, хоч скоріше треба вставати. Кожний заздалегідь знав, що цей день винятковий. В годині 8-мій свисток дижурного згуртував молодь перед щоглою — лицем до сходу сонця: „До молитви!" — відкрились голови, а з уст усіх присутніх понеслося голосне Отче наш... По молитві вспрунчені постаті здають коротко звіт із стійки чи дижуру, інші приймають обовязки на біжучий день. На звіті проголошено цей день (25. липня 1937) „Днем Українського Моря".

В годині 9-тій площа перед замаєною каплицею заройлась людьми з довколичних сіл, що дуже радо відвідували наш табор кожної неділі. Співану Службу Божу відслужив таборовий духовник о. Омелян Квіт, на якій співав хор таборовиків під управою брата Антоновича Мирослава. Після Служби Божої таборовики щераз зібралися перед щоглою, де маяв наш таборовий прапор із хрестом і вірлами. Упав приказ: „Табор — позір! Хорунжі по прапор!" — золотом заблис розвинений морський прапор, а о. духовник по короткій проповіді про значіння моря для нашої Нації, посвятив його. Опісля всі перейшли над Лімницю, де на воді хиталися таборові каюки та човна; ощю „таборову фльоту" теж посвятив о. Квіт. Майже всі таборовики повсідали на каюки та на „ґалеру" збудовану з бочок та човнів, що була приготована на вечірню імпрезу. В часі рейду човнів по Лімниці відспівано „Хор норманів", а весело настроєні брати мчали каюками вгору і вділ ріки. На жаль, дощ пересунув цілий порядок дня на дві години... У програму входив фестин, як друга частина „Дня Українського Моря". Площа змита дощем заройлася барвистим муравлищем гостей, а каси і буфет, при ласкавій співучасти пань з Блюдник, оживилися. Провідник табору, ред. Данилевич відкрив фестин короткою промовою.

Найбільший успіх мала спортова частина фестину, яку підготовив брат обозний Антонович Адам. Що-кращі спортовці змагалися за першенство у ріжних родах легкоатлетики, а найкращих змагунів публика нагороджувала рясними оплесками. Великий попит мав також гумористичний „фотограф". Увечір уся увага присутніх спрямувалася на ріку. Там на чайках пливуть козаки з піснею на устах — опісля розвивається акція думи про Олексія Поповича, як на Чорному Морі через нього повстає буря, його сповідь та посвята, вкінці буря затихає. У другій частині випливає на „море" турецька ґалера, прикрашена кольоровими лямпіонами, на ґалері козаки-невольники та турки-яничари, навіть потурнак, бувший сотник переяславський. Підступом козаки здобувають ґалеру, визволяють козаків-невольників, отаман Самійло Кишка у двобої убиває Алкана Башу. Інакше закінчення було задумане в інсценізації, інакше скінчилося. На коротко перед кінцем думи, у часі здобування ґалери занадто козаки хитали ґалерою і до човнів набралося води, так що ґалера, замісць дістатися в руки козаків почала потапати й очевидно акція змінилася. Хід акції був дійсно живий, бо все відбувалося дійсно на воді, і як козаки хотіли кинути в „море", то бідний „потурнак" дерся на ціле горло, щоб не губили душі, бо невелика то приємність „потапати" в убранні.

Орхестра та гості з дальших сторін від'їхали, а ближчі гості переправилися каюками та човнами через Лімницю до свого села.

Писар.

Вязниці для політичних вязнів

Від 19. ц. м. ввійшли в життя нові розпорядки, що вводять великі зміни в організації польських вязниць. Вязниці ділить розпорядок на ріжні категорії, залежні від того, якого роду вязні сидітимуть у них. І так у свентокшиській вязниці сидітимуть тільки карані на досмертну вязницю і дуже небезпечні вязні. Вязні, часто карані за ті самі злочини, сидітимуть в 11-ох провінціональних вязницях. Жінки, карані за ці самі злочини, сидітимуть у Новім Санчі і у Вильні.

Карані за протидержавні провини, сидітимуть в окремих відділах вязниць у Дрогобичі, Равічу, Коронові, Серадзі і Тарнові. Жінки, карані за протидержавні провини, будуть приміщені у Фордоні.

В карних рільничих таборах відбуватимуть кару сільські злочинці, карані перший раз.

—o—

Велика політична афера у Франції.

ДОСТАВА ЛІТАКІВ ДЛЯ ЧЕРВОНОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ, ПАТ. Права преса широко розписується про велику політичну аферу з доставою літаків для червоного еспанського уряду з приватного летовища під Парижем. Преса пише, що приватне летовище в Тусі під Парижем було центром достави літаків для валенсійського уряду. У квітні ц. р. на згадане летовище привезли скрині зі складовими частинами американських літаків. По 6-ох місяцях з цих частин змонтували 12 літаків і заанґажували летунів. Одночасно т-во, що має згадане летовище, виєднало дозвіл від влади на переліт цих літаків на трасі Париж—Тулюза. Влада поширила нагляд над летовищем і його беріг від 2-ох місяців відділ рухомої ґвардії з інспектором поліції, який дістав виразний приказ унеможливити відлет цих літаків без дозволу міністерства внутрішніх справ. Не зважаючи на це дорученя 15. ц. м. відлетіло 8 літаків. Два літаки подорозі розбилися, два прилетіли до Тулюзи, доля 4-ох невідома. На летовищі в Тулюзі лишилося ще кілька літаків, готових до відлету. Летовища береже зміцнений відділ ґвардії та 4-ох інспекторів поліції. „Аксіон Франсез" гостро атакує міністра летунства Кота за висилку літаків.

—o—

Мусоліні пропонує неґусові абісинський престіл?

„Ню Кронікл" повідомляє, що Мусоліні вже двома наворотами (на весну і перед трьома тижнями) звертався до Гайле Селясія з питанням, чи згодився би вернутися до Адіс Абеби та засісти на престолі як підлеглий Італії. Неґус дав відмовну відповідь. Крім того італійські емісарі намагалися намовити наслідника абісинського престолу, підчас його побуту в Єрусалимі, щоби обняв престіл по батькові. Тому неґус відкликав сина до Англії. Неґус годиться переговорювати з Італією на площині Ліґи Націй.

—o—

ДРУГИЙ КОРАБЕЛЬ ЧЕРВОНИХ ПІШОВ НА ДНО.

Турецький щоденник „Тан" пише, що минулої середи підводний човен невідомої приналежности сторпедував корабель червоних „Армурро", що віз збіжжя з СССР до Еспанії. Поцілений торпедою корабель ще встиг доплисти до острова Тенедос, але вже коло берегів затонув. Жертв у людях нема. На рятунок прибув турецький корабель „Кемаль" та рятункові моторівки. Догадуються, що цей сам підводний човен затопив недавно також корабель „Сіюдад де Кадіз".

Економічний огляд.

Брак зорґанізованого кредиту на Лемківщині.

В нинішньому народньому господарстві кредит відіграє першорядну ролю. Деякі економісти нинішній період вяжуть з кредитом, як суттєвим чинником господарського життя. Кажуть теж, що кредит — це життя, це нові варстати праці, збільшення продукції. Кредит позволяє ініціятивним і здібним одиницям служити суспільности, кредит це стовп нинішньої господарки.

Кредит — це передовсім довіря, а з підходу національної економії — це зактивізування гроша. Збираємо дрібні сотики, щоби відтак пустити в оборот більші суми. Є ріжні роди кредиту. Залежить з якої точки оцінки підходимо до його поділу. В державах господарсько добре розвинених кредит дуже зріжничкований і є ріжні форми його вияву.

Позичка й ощадність — це два головні вияви кредиту, які зачинають в нас поволі приниматися серед громадянства. І поволі, але постепенно це зрозуміння зростає, головно поперте тривкістю валюти та наявною доброю господаркою суспільним, заощадженим грошем. Та проте на наші потреби й відповідно до можливостей, які має перед собою здоровий кредит це щойно початок. До того є частини західньо-українських земель — головно західна Лемківщина — де нема ще мови про кредит. Шкідницька і марнотравна політика москвофільських банків, та вслід за тим величезні втрати вкладчиків, головно селян підкопали довіря до кредиту. Недавні віддовжневі закони про розложення сплати на кільканацять рат до решти зneохотили лемків до кредиту. Нині про кредит на Лемківщині навіть в неорганізованій формі годі думати.

Незвичайно рідкі є випадки, де господар зробить вигоду свому сусідові чи своякові, позичаючи йому гроші. Звичайно господар, якщо має навіть якісь гроші, то держить це в тайні перед усіми, боячись злодіїв, чи охочих позичати гроші. І цей гріш, схований в ліжко, чи де закопаний, є мертвий, зменшує оборот, не є продуктивний і цього роду відносини для національної господарки є дуже шкідливі. Отож не диво, що нині **Лемківщина експльоатована чужим капіталом.**

Вправді Лемківщина вбога на жито і пшеницю, але зате має інші неоцінені багацтва. Величезні **ліси**, які є по більшій части власністю селян, експльоатують переважно жиди. В їх руках тартаки, вони мають монополь на експорт дерева, через те всеціло наш український селянин залежний від чужих, які очевидно ніколи не керуються інтересами лемка, а тільки своїми. І коли зважимо, що в деяких околицях ліс є головним доходом селян, що за дрова він заспокоює перші свої потреби, то ця, аж так далеко йдуча залежність від чужинців, є незвичайно шкідлива. Тартаки, в яких працюють по більшій части спроваджувані чужі робітники є початком осідання чужинців по наших селах. І швидко влада для тих кількох робітничих родин будує косцюлки, чи людові доми (Лабова).

Не краще представляється справа з використанням **природних лічничих джерел.** Ціле Підкарпаття засіяне цього роду заведеннями як Івонич, Риманів, Висова, Криниця, Мушина, Жегестів, Щавниця, Вапенне і інші ново відкриті джерела. Все це на землях, які замешкують наші українські селяни. Але подивімся, хто черпає користь з тих заведень. Чи наш селянин? Ні! В найліпшому випадку він є візником (Криниця), має добрий ринок збуту на молоко, овочі, лісні ягоди. А вже дуже рідко є власником якоїсь віллі (Висова). Поза тим усі блага збирають чужинці, закорінюються по тих місцевостях, усувають автохтонів і сіють зневіру у власні сили серед наших селян.

Знаємо ще, що Підкарпаття скриває в собі велике **багацтво ропи.** Коросняньский басейн чи горлицький при доброму використанні з нашої сторони дали би працю нашому місцевому робітникові, як рівнож поважний дохід інституції, що занялась би експльоатацією. В дійсности нема ніодного шибу в наших руках, наші лемки тільки заздрісним оком приглядаються, які то багацтва видає їхня земля, але не для них. І тим тяжче їм це знести, що все те на їх очах, тільки що вони за слабі, щоб перенятн те все в свої руки. Васівка, Ропиця Руська і інші, моглиб стати центрами нашого промислового і національно-господарського життя. Нині навпаки: вони є центрами всякої розкладової акції для околиці. Одна струя українoжерна іде від директорів, а між робітництво вщіплюється знов комуністичну язву.

Це три головні ділянки лемківського господарства, які вимагають більшого капіталу і які подекуди з браку якоїнебудь української кредитової інституції на Лемківщині вимкнулися з наших рук зі шкодою для цілого національного господарства. Але не все ще втрачене. Ліпше пізно як ніколи — каже українська приповідка. **Лемківщина потребує свого банку, якого ціллю було би піднести господарство Лемківщини.** Тяжко прийдеться здобувати довіря лемків, які по стільки москвофільських досвідах з „Бескидами" і іншими „обществами" замикають собі вуха на згадку про кредит. Одначе обєктивно банк конче потрібний.

Вже були спроби українських громадян заложити кредитову інституцію. В 1905 р. заснoвує в Новім Санчі один з кращих наших політиків, визначний діяч, посол до віденського парляменту, радник бл. п. Василь Яворський кооп. „Лемківський Банк", який перед війною скоро розвивався. Нині обсяг діяння нашої кооперації обмежено на захід до границь львівського воєвідства, але і на тім терені можна ще оснувати нову кредитову інституцію, чи малі льокальні кредитові кооперативи (як нпр. в Бонарівці) піднести до висоти загально лемківського банку. Рівнож Пром-банк своєю структурою і завданнями підходив би до потреб української Лемківщини.

Ціллю нинішної статті було заінтересувати відповідні українські чинники і ціле громадянство оцею справою і скерувати увагу на цей так важний терен, яким є Лемківщина.

Справа ґрупових садів на ерекціональних ґрунтах.

В 18 ч. „Мети" з ц. р. є стаття п. М. Данилевича про садову господарку на ерекціональних ґрунтах. Автор статті начеркнув перспективи ґрунтового садівництва на церковних ґрунтах. Зверну коротку увагу на одну справу звязану з економічною сторінкою садівництва, на продукцію тих садів.

Такі сади малиб бути ґрупові, колективні, около 40 морґові. Отже в тієї рації передовсім малиб вони **промисловий характер.** А власне тільки такі сади матимуть вигляди в будуччині. Стан теперішнього садівництва в Галичині, розглядаючи його з торговельної точки, доволі скромний. Це сади переважно селянські, які з причини земельної структури господарств — шахівниці ґрунтів — не можуть бути великими промисловими. Закладані без пляну, а що до сорт дуже ріжнородні — вони мають виключно ціхи **аматорських садів.** У звязку з тим продукція цих садів в порівнанні до тих, що їх плян розгорнув п. Данилевич, буде представлятися дуже нуждено. Крім того при великих садах, як слушно підмітив автор, можливий є **фаховий догляд** над ними, виплатиться, а навіть конечно тримати фахівця, що ходив би цілий рік коло дерев.

Сьогодні чимало священиків чи селян має індивідуальні сади, але в якому вони стані? І нічо дивного. Бо господарка їх настовлена в збіжевому або годівельному напрямі і трудно занедбувати її коштом кільканацяти дерев.

Куди важніша вага ґрупових садів лежить в їх продукції. А саме: більші ґрупові сади, маючи добірні сорти дерев, відповідно підібрані до місцевого клімату, землі, комунікаційних шляхів, дають масово **торговельний продукт.** А це при торговлі овочами засадниче. Гуртівник шукає такого продукційного джерела, де має можність набути товар у великій кількости й однородний, а власне це ціхує великі промислові сади.

Важне, щоб ті сади набували щепи з власної шкілки, за сорти котрих можна бути певним. Тоді вигляди таких садів в будуччині запевнені не зважаючи на те, що продукція буде збільшатися. Будуть вони перевищувати і конкурувати з меншими садами 1) фаховою опікою над садами і 2) однородною масовою продукцією.

Ця справа для церковних кругів важна, а через те заслуговує на відповідну увагу нашого **сільського і маломістечкового священства.**

Інж. Р. П.

—о—

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
**Українському Технічно-Господарському Інститут
приймає впис студентів на перший семестр.**

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Ріжні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **дипльом.**

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно.** Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Instytut, Podebrady Tchecoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі, 2-річному Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости,** 2-річних курсах **Українознавства,** Високих Курсах **Громадської Агрономії,** 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткоречинцевих курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, миловарства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УПРОЩЕНЕ КНИГОВОДСТВО МОЖНА ВЕСТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Новий виконавчий розпорядок до нової податкової ординації дозволяє (§ 77. т. 1.) вести упрощене книговодство також в інших мовах, ніж мова польська, якщо ці мови допущені в судах осідку підприємства. Старий розпорядок узалежнював це ще від згоди відповідної скарбової влади. Львівська Скарб. Палата заняла була щодо української мови в упрощеному книговодстві становище неґативне, про що ми свого часу повідомили на сторінках „Діла". Тепер законні застереження відпали, а через те українська мова набула право громадянства також в упрощеному книговодстві. Ближче займається цією справою найновіше число часопису „Торговля і Промисл" (16—17).

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА І ФІНАНСИ.

Війна вимагає багато грошей. Отож не диво, що з моментом, коли японсько-китайський конфлікт аванcував до справжньої війни, актуальним стає питання, **звідкіля** беруть обі держави матеріяльні засоби, потрібні до ведення воєнних операцій. „Вядомосці Фінансове" подають за журналом „Ді Банк" цікаві відомости про „воєнні фінанси" Японії. Їх джерело міститься **в надвишці золота,** здобутій **наслідком депреціяції єни,** себто зменшення її золотого змісту. Валютова операція принесла Японії поважний „зиск". Згідно з давним паритетом 1 ґрам золота рівнався 1.33 єни, тоді коли згідно з новим паритетом він має вартість 3.77 єни, себто півтораразів більшу. Завдяки тому резерва золота Банку Японії зросла з 500 міліонів до 1.300 міл. Цю велику надвишку (800 міл.) зужила Японія в половині на вирівнання торговельного білянсу, що є пасивний внаслідок імпорту воєнного матеріялу і пшениці, а з решти створила фонд дозброєння, себто фонд фінансування війни.

Крім цього джерела має Японія ще друге джерело: **продукція золота,** якої збільшення передбачене вже з цьому, а ще більше в черговому році.

Китай є куди бідніший у матеріяльні засоби. Дещо дасть йому корисна **умова зі Зл. Д. П. Америки,** які віддають частину свого **золота за китайське срібло.** Але Китай в великій мірі черпатиме потрібні засоби **з закордонних позичок.** В Европі перебуває тепер китайський міністр фінансів **д-р Кунґ.** Він сфінансував у Ню-Йорку і в Льондоні позичку для нанкінського уряду в висоті 20 міл. фунтів штерлінґів. Воєнний матеріял хоче Китай закупити в Европі. Мін. Кунґ прибув недавно до Відня, де переговорює з представниками воєнного промислу. Є чутки, що чехословацькі фабрики Скоди дістали вже замовлення від Китаю на суму 10 міл. фунтів штерл.

Очевидно і Японія буде мусіти сягнути за позичками. Але ці позички будуть у першу чергу внутрішні. В пляні **заміни японської національної господарки на господарку воєнну,** який то плян представив перед двома днями раді міністрів мін. Суґіяма, передбачене м. і. створення **уряду контролі капіталів.** Цей уряд займеться льокатою воєнних позичок і обмеженням інвестиційної діяльности в промислі до необхідних меж.

В пресі почали вже обмірковувати питання, **який вплив матиме війна на „господарське розброєння" світу.** Цей вплив може прийняти поважні розміри, бо Европа й Америка підвищують свої золоті запаси завдяки воєнним доставам на Далекий Схід.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мова, що є ключем Далекого Сходу.

Читаючи щодня телеграми про китайсько-японську війну, мало думаємо про той хаос народів і племен, серед якого треба орієнтуватися на Далекому Сході. Перший орієнтаційний засіб для дослідника цього хаосу — необхідне знання мови. Але китайської ні японської мови не вивчиш за рік, два. Хто іде на Далекий Схід повинен би знати, що там поруч офіціяльної — англійської панує ще друга мова, ще більше міжнародня — маляйська.

Маляйська мова — найважніша між Рангуном і Австралією, на просторі більшім, як Північна Америка. Хто їздить між Сінгапуром і Новою Гвінеєю, через Стрейтс, Маляку, Сіям і цілі голяндські Індії, не мусить уміти по англійськи, голяндськи або французьки. Більшість людей, з якими йому доведеться там розмовляти знає тільки маляйську мову. Можна знати шість головних европейських мов і між Малякою і Балі не дістати ні шклянки води тому, що вас не зрозуміють. Навіть у великих явайських готелях не завсіди розуміють европейця.

Перша лекція маляйської мови.

Маляйська мова — ключ порозуміння на Далекому Сході незвичайно легка. Мало хто знає, що такі слова, як Мата Гарі або Орангутан — слова маляйські. Мата це око, гарі — день; мата-гарі це око дня, отже сонце. Оранг це чоловік, утан — дерево, ліс; орангутан — лісовий чоловік. Маляйська мова складається з наївних, але дуже льогічних сполук поодиноких слів. Нема в ній множини, відміни іменників або дієслів. Мата-мата значить двоє очей, багато очей — мата-мата-мата... А що очима можна все бачити та шпигувати, вистежувати значить „ма-, та". Ще кілька прикладів. Музика значить „музік"; тарілка — „пірінг"; „пірінг-музік" — грамофонова плита; „раджа" — король, „кпаля" — голова; „кпаля-раджа" — марка; „мама" — мама, лямпа це „лямпу", кімната — „рума" (по англ. рум), портрет — портрет; папіроска — „роко", пити — „міном"; „роко-міном" значить курити, себто пити папіроску. Дорога — ділява́н; віз — крета, вогонь — апі; а що значать ці всі три слова покладені один поруч одного? — залізниця!

Кому ці ребуси подобаються — нехай учиться по маляйськи!

Ширіть наш часопис!

Нещасливі і рідкі випадки.

У Марсейлі відбувся зїзд лікарів „Товариства негайної помочі". На цьому зїзді д-р Едмонд Бієррі мав реферат на тему ріжних нещасливих випадків, які йому доводилося зустрічати в його практиці. Найчастіші та найдивніші випадки траплялися йому в моряцькій частині міста коло „Старої пристані", де вночі збирається всяка міжнародня голота.

ОРАНГУТАН ДУШИТЬСЯ.

Одної зоряної ночі на сигнал д-р Бієррі поїхав із своїми помічниками до „Старої пристані". Там стояла циркова буда зі звіринцем. На місці нещастя лежала величезна руда малпа. Лікар підійшовши ближче зжахнувся: голова в цієї малпи була людська. Виявилося, що він мав перед собою мужчину переодягненого в шкіру орангутана. Цирковий артист лежав мертвий. Як це все сталося? Він виступав як що-вечора у своїй ролі — орангутана. Нараз серед гри його жести стали щораз більше нервові та дивоглядні; він дістав корчів і упав на землю. Заки приїхав лікар, він уже не жив. Лікар розслідив тіло і ствердив, що артист задушився дуже дивним способом. Маска, яку він носив на голові — череп орангутана — мала теж правдиві малпячі зуби; ці зуби відорвалися і влетіли йому до горла. Заки він устиг скинути маску, задушився.

КУЛЯ, КОЗЕЛ І АВТО.

Одного разу треба було прийти з поміччю сержантові, що не мав служби. Він чистив свою пістолю, коли нараз куля прошибла його руку, відбилася від металевої каси і вернувшись зранила його в коліно. Є це такий рідкий випадок, що злющу кулю сховали до музею з описом нещастя.

Цікава була пригода марсейльської багачки Анни Ромен, що вночі виходила на вулицю — жебрати, а вдень на окраїнах міста перебувала на леваді, де випасали худобу. Раз один козел, що пасся там, напав на паню Ромен і поколов її рогами. Три роки пізніше д-р Бієррі приїхав на те саме місце до тої самої пацієнтки. Той самий козел знову поколов паню Ромен і зараз так само відвернувся від неї, як колись. Ще частіше і точніше повторялися нещасливі випадки з автомобілістом Жаном Поаріє, який при першій катастрофі зломав руку, при другій ліву ногу, у дальших катастрофах праву ногу і праву руку, нарешті обидві руки та обидві ноги.

—o—

Похорон 9 літ після смерти.

Некоронований король Манджурії маршал Чансолін згинув ще 24. червня 1928 р., підчас бомбового атентату, коли їхав поїздом. Довгі літа лежало його тіло в одній святині в Мукдені, відповідно забальсамоване, аж тепер його поховали з усіми військовими почестями, при величезнім здвизі народу в родиннім мавзолею родини Чангів у Чінчов. З політичних причин заборонили взяти участь у похоронах синові покійного, маршалові Чансуліянові.

Життя покійного було багате в ріжні небуденні пригоди та переживання. Світ побачив він в однім малім манджурськім селі в 1875 р. Батько Чансоліна був бідаком, мати була гарна молода жінка, яка після смерти свого першого мужа вийшла удруге заміж. Чансолін мав незвичайно важке життя у своїй молодості. Спершу був він носієм і послугачем, відтак став наймитом і полевим робітником. Вирішне значіння для його долі мала китайсько-японська війна. Чансолін пішов у рекрути. Після програної війни не знав він, що зі собою почати. Зібрав 43 своїх найкращих товаришів і створив розбишацьку банду та став її начальником. Від тієї пори почалася його каріера. Він залюбився в одній молодій красуні, дочці дуже багатої людини. Коли батько не хотів віддати Чансолінові добровільно доньки, він викрав собі дівчину одної гарної літньої ночі і вженився з нею. З того подружжя був відтак син Чансуліян. Одначе Чансолін стягнув на себе ненависть москалів, тому, що дуже часто нападав на східно-китайську залізницю. Він мусів вкінці скапітулювати, що йому як доброму дипльоматові не вийшло зовсім на некористь. Таким чином став він небавом командантом гарнізону в Мукдені. Згодом придбав він собі чималий маєток. Підчас японсько-російської війни підпомагав він москалів і доставляв їм перш усього харчі, так що його майно збільшилося в десятеро. Та нещастя хотіло, що війна покінчилася перемогою японців. Це не вийшло очевидно Чансолінові на добре. Одначе він зумів по мистецьки нав'язати порозуміння з переможцями, здобути собі їх довіря і поширити не тільки свої впливи, але стати просто некоронованим королем Манджурії.

Втеча до вязниці.

Злучені Держави Півн. Америки є мабуть оправжнім раєм для жінок. Жінки мають там багато привілеїв, мають багато більше прав від чоловіків, займають у суспільній ієрархії вище становище ніж мужчини. Одначе те ще не все. Як виходить зі судових процесів трапляються там чоловіки, що їх важко булоб найти в Европі.

Чудак.

Є в Зединених Державах мужчини, що провинившись супроти жінки бажають іти до вязниці, щоб там спокутувати свої гріхи. Це чудацтво, одначе ріжне буває на світі. Трапляється й таке:

Поліцію в Нюйорку щодня турбував один добродій, що конче домагався, щоб його арештували та запроторили до вязниці.

Очевидно, що поліційна команда завжди легковажила собі ці чудернацькі забаганки. Одначе телефони того добродія не вгавали. Вони наспівали щодня з упертою докладністю.

„Звір".

Врешті вирішили провірити цю справу. Вислали інспектора поліції, щоб він розібрав у чому річ.

Коли інспектор прийшов до мешкання згаданого добродія, то виявилося, що цей кілька тижнів тому посперечався був із жінкою. На думку жінки він заховувався наче „звір". Тепер цей добродій хотів спокутувати свою провину у вязниці. Одначе навіть в Америці така провина ще не вистачає, щоб „християнина" замкнути у вязниці.

Підступ.

Добродій зміркував, що він не зможе перемовити інспектора, і взявся за підступ. Він почав „розбиватися". Вибив шиби у вікнах, „порозгаратував" обстанову і т. ін. Врешті поліціянт мусів таки забрати голос. Він арештував добродія і відставив його до вязниці. Тут повезло добродієві переконати владу щодо свого чорного „характеру" та дістати дозвіл на місячний побут у вязниці.

Недовірчиві мужчини могли би спитати, чи той добродій не бажав таким чином взяти собі відпустку з подружого щастя?...

—o—

18 РАЗІВ ДОВКОЛА СВІТА.

В одній гостинниці в Гонолюлю зявився недавно якийсь американець і винайняв собі кімнату на 14 днів. Три дні пізніше, коли американець не показувався, вломилася готелева прислуга, прочуваючи якесь нещастя, до його кімнати і знайшли американця в ліжку неживого. Лікар, якого негайно покликали, ствердив смерть від серцевого удару. На підставі знайдених при небіжчикові документів ствердили, що незнайомий це славний мандрівник Брайтлебенк із Черльстону.

Брайтлебенка називали в Америці „Ґльобґротером ч. 1.", тому, що він перебував постійно в подорожі. Він був багатий із дому і мав просто якусь пристрасть кожного року мандрувати. Коли його смерть захопила в Гонолюлю, відбував він саме свою вісімнацяту подорож довкола світу. Від своєї першої подорожі провадив він точні записки. Підчас японсько-російської війни був він у Московщині, в 1912 р. був він у Пейпінґу підчас проклямування китайської республики, рік пізніше опинився він в Перу, де був свідком революції. Світова війна заскочила його в Гамбурзі.

—o—

НЕЗВИЧАЙНА ЗУСТРІЧ.

В австрійському містечку Геннерсдорф мусів місцевий купець станути перед судом. Саме підчас розправи до його хати дісталися злодії і ограбили його зовсім з річей і грошей. Коли він вернувся до хати не мав навіть з чого заплатити наложену на нього судову гривну. Він мусів замісць гривни відсидіти вязничну кару. У келії, яку йому визначили, вже сидів якийсь арештант. Купець глянувши на нього, остовпів — він побачив на арештанті своє убрання та черевики. Купець повідомив про це директора вязниці. Хату злодія перетрусили і найшли там більшість украдених у купця річей і його гроші. Купець заплатив свою гирвну і вийшов на волю.

—o—

ОСТРОВ РІҐЕН ЗЛУЧЕНИЙ З СУШЕЮ.

Недавно отворили шлях, що лучить остров Ріґен на Балтійськім Морі з сушею. Цей шлях побудований на греблі довжини двох і пів кільометра. В греблі побудований теж міст, який можна усувати тоді, коли треба пропустити корабель. На цій греблі поклали теж залізничий шлях, що лучить Берлін із Штокгольмом; цим шляхом поїзди курсують вже кілька місяців. Одночасно відкрили автостраду з Гамбурга до Любеки.

Деякі пільги в законі про обмеження оборотом землею у прикордонній смузі.

Як відомо, в дні 1. 7. ц. р. увійшов у життя закон про обмеження оборотом землею у прикордонній смузі, чи пак у кордонних повітах. Це викликало майже цілковитий застій по нотаріяльних канцеляріях, бо наші селяни здержалися від роблення контрактів.

Дня 24. 7. ц. р. появився розпорядок станиславівського воєводи, яким уведено деякі зміни у згаданий закон. А саме вільні від всяких дозволів воєвідства є всякі трансакції сільськими нерухомостями (купнопродажа, даровизна і т. п.) до 1га, дальше без огляду на простір акти перенесення нерухомостей між подругами та міжріднею до 2-го ступня споріднення чи посвоячення а вкінці акти ділу, якщо права набуваючого є вже уявнені в книзі гіпотечній.

Це все, як згадано, відноситься до сільських грунтів. Позатим вільна від воєвідського дозволу є державa грунтів по містах, літнищах і селах простором до 10 га, одначе не довше, як на 6 літ.

З життя українців в Югославії.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЦЕНТРАЛІ ПРОСВІТИ В МИКЛОШІВЦЯХ.

У новопобудованім Просвітнім Домі в Миклошівцях у Югославії, який посвячено 1. ц. м., відбулися 2. ц. м. річні загальні збори Т-ва „Просвіта" при незвичайно великім зацікавленні членів. У зборах крім делегатів з цілої Югославії взяла участь шкільна молодь та майже всі богослови. Предсідником зборів був о. Биндас. Представником еп. Ніярадія був о. Надь, який відчитав теж привітне письмо від епископа. Предс. о. Биндас закликував присутніх до ще більшої жертвенности на просвітні потреби. Поодинокі референти складали звідомлення з діяльности „Просвіти" від останніх зборів Найбільшим досягненням „Просвіти" є набуття власної друкарні, завдяки великим заслугам покійного предсідника о. М. Мудрого, пароха Руського Керестура. Власна друкарня в Р. Керестурі дає змогу успішнішої праці при помочі друкованого слова. Про ролю і завдання „Просвіти" говорив на зборах о. М. Бучко. Дискусії над усіма порушеними справами була незвичайно оживлена, при чому прийшло до деякого тертя між молодими і старими. Збори закінчилися відспіванням державного і нац. гимну „Ще не вмерла".

ЗБОРИ МОЛОДІ.

У днях 3. і 4. ц. м. відбулися в Миклошівцях треті з черги збори української молоді Югославії. Завданням таких зборів є скріпити національну свідомість серед української молоді в Югославії і виробити з неї корисних та активних членів української нації, які згодом моглиб обіймити провідні становища серед народу. Молодь зрозуміла вагу таких зборів, бо число молоді збільшується з кожним роком. На цьогорічних зборах виголосили представники молоді такі реферати: І. Ванчик, студ. прав: „За вищу національну свідомість", богослов В. Пап: „Змагання українського народу до державної могутньости" і К. Бесерминь: „Почитання Пресвятої Богородиці в українському народі". По рефератах відбулася оживлена й річева дискусія. Після дискусії приступили збори до вибору нового проводу, який вибрали в майже незміненому минулорічному складі. Ці збори закінчено також відспіванням українського національного гимну.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ.

Українці в Югославії знають, яке величезне значіння має церква в житті народу, зокрема в житті одної вітки народу, киненої далеко від рідного пня. Хоч життєві умовини наших людей доволі важкі, проте українці в Югославії не жалують трудів і грошей на будову своїх церков. Завдяки такій незвичайній жертвенності вибудували вони в мин. році прегарну церкву в Девятині (Боснія), в Каніжі (Славонія) і в Ґайовій (Боснія). — В Шумечу приступили тамошні українці до поширення своєї каплиці на 6 м., бо дотеперішня величина виявилася за мала.

НОВІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ.

До Югославії приїздять без упину переселенці-українці зі Закарпаття, передовсім гуцули з околиць Ясіня й Хусту. Переселенці — це здебільша бідні люди. Вони ставлять собі нові хати і хоч спершу їм важко, то все таки дають собі згодом раду. Таким чином український стан посідання в Югославії постійно збільшується і скріплюється.

ЮРІЙ КОСАЧ.

Світова вистава і театр.

Світова вистава 1937 не є для царини театрального мистецтва якоюсь переломовою подією, звичайно, й не може нею бути. Переломом у житті театру є появи великих творів, великих драматургів і режисерів. Проте вистава 37 року дає змогу як і в інших ділянках переглянути театральну царину всіх націй „на скору руку", дає перекрій досягнень кожної нації в театральній ділянці, ретроспективний і сьогоднішнього моменту. Але для дослідника і цього багато. Привіняти найкращі покази театру (а такі лиш на виставу приходять) уже чимале і вдячне завдання.

Театральна програма вистави дуже ріжноманітна й велика. Є тут перегляд театрів і театральних ансамблів від німецького Гетеанум і Байрайту до муринської сценки, від широких театральних фестивалів в ріжних народів до бенефісів окремих артистів. Заступлено усякий жанр від масового видовища під голим небом (нпр. „Справжня таємниця Страстей" на майдані Нотр Дам) до лялькового театрику-вертепу. Окремі артисти і мистецькі ансамблі в призначений заздалегідь час виповнюють „національні" тижні авангардними постановами своєї країни. Згадати слід, що майже в кожному павільоні є театральний кутик з макетами визначніших вистав, з театральною літературою даної країни. Картина булаб неповна, коли не додати сюди помічної акції мистців — от хочби гарна вистава картин звязаних тематично з театром, танком „корифеї, танечниці, скоморохи", тощо.

Звичайно, найкращий показ можуть дати французи, вже хочби тому, що вони на місці, не потрібують як інші перевозити цілими поїздами декорацій, костюмів. Париські театри жваво функціонують, немов розділивши поміж себе окремі партії французької драми. Відома і славна Comédie Francaise дбає передусім про показ французького клясичного репертуару: там ідуть Корней, Расін, Молієр, Бомарше, а модернішими вважаються В. Гюго, А. де Мюссе — романтики, Скріб, Ожіе, Сарду — реалісти. З інших театрів поза відомими та старими „Віє Кольомбіє" та „Ателіе", передвоєнними новаторами, відмітити треба Комедію Елисейських Піль, Матюрен-Пітоеф, Дві Маски, театр Антуана і т. п. не враховуючи зовсім молодих, але цікавих сцен, що повстали в часі самої вистави як нпр. Театр Проб, Театр Молодих і ін. Всі ці сцени інтензивно працюють, намагаючись у нічому не підірвати високого престіжу французького театру.

І треба признати, що мабуть таки із того театрального турніру, що відбувається тепер у Парижі між репрезентативними сценами світу, господарі вийдуть переможцями. Свобідний по духу, багатий минулим французький театр покищо є на першому місці.

Великі надії покладано на Московський Академічний Театр ім. Горкого, що приїхав сюди з трьома репрезентаційними виставами. Акції російського театру і балету (Станіславський, Меєрґольд, Таїров, Вахтангов і Дяґілев, Павлова, Ліфар) стояли в Европі завжди високо. Та те, що показав театр Горкого („гіркого розчарування" кепкує еміграптська преса) зовсім підорвало ті акції. Поминаючи зміст пєс, в яких більш ніж пересічно виконано „соцзамовлення", їх оформлення та інтерпретація не виказали чогось оригінальнішого. Критик Пер Одія пише в „Paris Soir" з приводу премієри „Анни Кареніної": „Все це ми вже бачили й може навіть краще викінченим у Баті (Ґастон Баті — директор експериментального Монпарнаського театру; тепер оригінально інтерпретує Гетового „Фавста"). Не кажу, пише далі французький критик, бо це булоб хронологічною недоречністю, що Станіславського інспірував Баті, я лише нотую моє враження: „Добре, але ми це вже бачили. На мистецькому фронті нічого нового".

Згадуємо про Московський Художественний Театр мимоходом, бо назагал його позиція в цілости всіх театральних показів у Парижі цього літа зовсім сіра. Вистави росіян, поза іншими рефлексіями (психольоґічні студії над проблемою невільництва драматурґа й артиста в СССР тощо) дають матеріял для спостережень мистецького характеру. Театр з традиціями Станіславського (які всеж усе там зберігаються) виглядає тепер змуршавілим дідуганом. Мабуть ще тільки він в Европі пробує застосувати реалістичний підхід. Ібсен, Метерлінк були вістунами великої революції театрального мистецтва — нині вона добігає кінця, перейшовши по черзі символізм, експресіонізм, футуризм. Тільки російський театр під наказами доктрин хотів впорснути у реалістичний театр живого духа — але невдатно. Мільові кроки декоративного малярства та техніки залишили далеко позаду реалізм у театрі. І то не лиш у оформленні, але і в доборі репертуару. Можна сміло сказати, що після „Синьої птахи" Метерлінка поворот до грецької траґедії, до середньовічних містерій був би більш виправданий, ніж понурі „побутові", реалістичні видовища з пацифістичним, соціяльним, „марксівським" духом, який спробували показувати по війні та революції в Росії й Німеччині. Сміх на салі в часі найтрагічніших моментів це був не знак некультурности глядача —

Церкви св. Духа не розібрали!

Спростування хибної інформації про старовинну церкву св. Духа в Потеличі.

В 177. ч. „Діла" з 13. серпня ц. р. оповістив п. Вол. Січинський, що в Потеличі розібрано цінну, стару (з першої половини XVI. ст.) церкву св. Духа на Підгірю під Городищем. Тимчасом **ця цінна памятка старо-української архітектури, добре досі збережена, стоїть ненарушена і ніхто не думає про її знищення.**

П. Січинський упав тут жертвою якогось інформатора, що дещо чув, та всього не дослухався. Бо в Потеличі розібрано церкву, але не св. Духа, **тільки Пр. Тройці в місті,** яка майже вся спорохнавіла, віддавна замкнена до прилюдного вжитку, здеформована з первісного вигляду, хоч також стара, бо походить з кінця XVI. ст. — з 1593. р. Вона була вже в такім стані, що ніяк не можна було її законсервувати. Це ствердила на місці воєвідська консерваторська комісія і п. д-р Іл. Свєнціцький, директор Нац. Музею, та делегат Дух. Влади, що й видали на письмі дозвіл на розбірку цієї церкви.

Потелич, 17. VIII. 1937.

О. Михайло Дороцький,
парох.

Японія воює тільки з китайським „вояцтвом".

Японський премієр кн. Коноє заявив, що уряд мусить відступити від своєї політики льокалізації конфлікту. На це рішення вплинула постава китайських частин у Шангаю. **Премієр додав ще, що Японія не веде війни з китайським народом, тільки з китайським „вояцтвом".** При тому висловив він побоювання, що багато мине часу, заки прийде до нормалізації китайсько-японських відносин.

Останні дні Сантандеру.

Подорожні, які приїхали до Байонни з Рехехала, пристані, положеної близько Сантандеру, оповідають, що нац. війська ідуть методично вперед і, що здобуття Сантандеру є справою найближчих днів. У Сантандері жахлива ситуація з приводу недостачі харчів.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Диригентський порадник.** Як довідуємося, видавництво **„Український Видавничий Інститут"** у Львові приготовляє до друку **підручник диригентури.** Твір цей має заповнити прогалину, яку відчувалося вже здавна в праці наших **міських і сільських хорів.** Цей, перший у нас того роду твір, опрацьовують наші фахівці цієї ділянки: **д-р В. Витвицький, проф. М. Колеса і д-р З. Лисько.** Імена авторів дають запоруку, що „Порадник" стоятиме на висоті завдання і буде дуже цінним вкладом в українській теоретично-музичній літературі. **Твір має появитися в осени ц. р.**

— **Історичне свято Стрийщини.** В 900-літню память передання кн. Ярославом Мудрим всеї України під покров Небесної Цариці відбудеться в Стрию 28. серпня ц. р. в день Успення Пр. Діви торжественна академія під голим небом на площі парку Йордана. В академії беруть участь збірні хори зі Стрия і довколичних сіл та діточі в супроводі орхестри. На випадок непогоди академія відбудеться в салі Народнього Дому. Попередить академію Архієрейська Сл. Божа з асистою. Вислідом академії буде збірна проща всіх сіл стрийського деканату до чудотворного образу Матері Божої на Ясній Горі в Гошові. Проща відбудеться дня 4. вересня. Вихід зі Стрия в год. 8. рано. Всі ближчі села ставляться в Стрию з процесіями тогож дня в означеній годині, інші села долучаться в дорозі, або зберуться разом в Болехові. Поворот в неділю 5. вересня після благодарственої Сл. Божої. Комітет, в якого склад входять представники духовенства і всіх місцевих українських установ закликає всю Стрийщину взяти участь в тім історичнім святі і дати ділом доказ любови своєї предківської віри, бувальщини та нації.

— **Ріки виливають.** Наслідком останніх дощів прибула вода у всіх ріках східної й західної Галичини. Виливи загрозили поля і перервали комунікацію. Вода в ріці Вороні у Станиславівщині піднеслася на 4 метри понад нормальний стан.

— **Нагляд над виміром справедливости.** Міністр справедливости Грабовський покликав до життя нову судову установу. В міністерстві справедливости в адміністраційному департаменті створено спеціяльний реферат судового нагляду. Новий реферат буде виконувати нагляд над діяльністю влади виміру справедливости та її помічних органів, нотаріяту, адвокатури, бюр писання подань і роземчих урядів для рільних справ. Спеціяльно приділений до реферату суддя буде переводити візитацію судів. В обсяг компетенції реферату входитиме розгляд скарг на діяльність суду, адвокатів і т. п. Крім того реферат буде виладжувати проєкти розпорядків у звязку з вислідом інспекцій та проєктів, що торкаються державного нагляду над адвокатурою. На становище шефа реферату покликано віцепрезидента суду у Варшаві Січницького, який в найближчих днях обійме урядування.

— **Опікуни адвокатських аплікантів.** На основі рішення адвокатської палати у Варшаві буде зорганізований нагляд над працею адвокатських аплікантів. Мають встановити 40 адвокатів опікунів ,що будуть контролювати працю аплікантів у судах, канцеляріях і т. п.

— **Червоне світло на роверах.** На основі нового розпорядку про рух роверів на публичних дорогах з днем 31. жовтня ц. р. всі ровери мусять мати ззаду ліхтарки з червоним світлом. Червоні знаки на роверах мають зробити кінець частим нещасливим випадкам на дорогах з причини невластивої їзди циклістів нічною порою.

— **Підручники для ліцеїв.** У звязку з недалеким речинцем урухомлення ліцеїв нового типу мін-ство освіти повідомило кураторії, що в ліцеях можна вживати також дотеперішні підручники, призначені для скасованих уже 7. і 8. кл. середніх шкіл.

— **За місце в потягах.** Союз промислово-торговельних палат звернувся до міністерства шляхів у Варшаві з внесенням у справі деяких по-

---

а сигнал тривоги для драматурга та режисера. Життя нашої доби показалося більшим за „голий побут" на дошках реалістичної драми. Багато конфліктів, що могли впливати на чуття наших дідів, нині нікого не зворушують. „Реальне" на сцені нині анахронізм.

Є в Парижі театрик, що вийшовши від гасла „тільки реальне" дійшов до гротески — зветься він „Grand Guignol". І він має великий успіх, коли наприклад показує сцену вбивства несамовито розтягнену, якби узяту під побільшальне скло. Сцена, де вбийник на очах глядача методично довбає голову жертві молотком, коли з голови ллється рікою густа фарба-кров або сцена, в якій убийник у темній кімнаті ганяється за жертвою, щоб проколоти її голкою, справді емоціонують силою своєї макабричности. Колиб те саме показано „так як у житті" — ефект був би зовсім не той. В Гран-Гіньолі глядачі так якби читають поліційний роман — усі знають, що він видуманий, але признають, що цікавий. А скільки разів дивлячись на наші старі побутові песи думаємо, що колиб у такого „Гриця" внести трохи гіньолівського або уолесівського елементу — якби ожив він!

Саме на грані балаганної гротески та кляситизму слід шукати початків стилю сучасного театру.

Бож коли оглядаємо на виставі величаві, просто чудесні здобутки техніки (такий павільон Авіяції, Світла, Пошт і телеграфів, така Палата Відкрить), де така близька поезія до математики, де іноді здається, що дійсність перестає бути дійсністю, невже зворушить нас якась драма з кінця минулого століття, з „соціяльним чи побутовим" конфліктом, виведеним усіми аксесуарами старосвітського реалізму?

Слід зауважити, що на порозі нового театрального мистецтва незвичайним успіхом користується клясичний репертуар, очевидно модерно оформлений і інтерпретований. Виставляють Дон Кіхота, новелі Бокачьо, Фавста, італійські комедії Гоцці, Шекспірові трагедії, середньовічні жарти Рютбефа, комедії Аристофана, драми Кальдерона, Льопе де Веги. Модерні автори нарікають, що не лиш не мають успіху, але взагалі тяжко їм дістатися на дошки. Справа не лише в тому, що режисер „касово" почувається певнішим за щитом імені автора, який має санкцію століттів щодо своєї вартости і не потрібує реклями. Утеча в клясичний репертуар звязана з проблемою духу часу. Сьогодні знов як і колись мають слово великі поети, великі мрійники. Феєрія, гротеска, містерія такі, близькі льогіці новітньої архітектури чи тактові пропелера! І за цим тужить пересічний глядач. Йому не цікаво бачити на сцені голод, злидні, тваринний зойк у Ремаркових окопах, кухню, шпиталь чи подвіря передмістя — здебільшого він це оглядає щодень. А Дон Кіхот чи Макбет переносять його в зовсім інший світ, проте такий подібний до світу арктичних летунів, альказарських героїв. Бо це світ мрії, казки таємниці, боротьби, конфлікту, великих пристрастей. Він завжди хвилює та зворушує.

Цікаво, що ця туга за мрією існує скрізь. Оглядайте макети литовського театру — з якоїсь історичної песи там зробили візію дитини. Селянська хата це не та реалістична, оклепана й нам добре знана з наталкополтавської доби, а скоріше чарівна „хижка на курячих лапах" з уяви малих дітей. Румунський театр даючи якесь патріотичне видовище зробив із нього майже середньовічний примітив. І навіть африканський театрик чорних виставляє доречі якусь свою казку про чарівниць і короля Утанго.

Певна річ, що у звороті театру до фантастики винні у великій мірі малярі-декоратори. Вони полишають далеко за собою невдячний перестарілий текст драматурга. І тим пояснюється, чому режисери воліють часто замісць нудного учасника старого Сервантеса чи веселого Ґольдоні.

Колиб ми хотіли в дні театрального сезону вистави 1937. р. поміркувати трохи про наш рідний театр, ми в першу чергу мусілиб іти до Петрицького, Перебийноса та Андрієнка. Може хотілось би нам побачити гротесковий почин М. Куліша в „Мині Мазайлі" та „Народньому Малахієві". Леся Українка булаб тут на черзі з „Лісовою Піснею", але зовсім змодернізованою. З режисерів Лесь Курбас у його режисерії „Вія" та „Сави Чалого".

Шкода, що тепер нічого цікавішого не діється в нашому театрі. Наш фолькльор і наша історія далаб режисерові багато праці. Коли згадаємо наші вертепні дійства, інтермедії, трагедії наших псевдоклясиків, (яка величава містерія моглаб бути зо „Слова про збурення пекла"!), врешті навіть наш побутовий репертуар, який так надається до макабричних інтерпретацій і який цінний передовсім своїм етнографічним характером — можна булоб захоплюватися вислідом і такі речі можна булоб цього року показати Парижеві з успіхом.

Кажучи коротко: вистава 1937. р. своїм театральним сезоном віддає лавр першенства французам. Вони візьмуть його не лиш як народ пребагатої театральної традиції та культури, але тому, що вміють дивитись вперед і прислухатись до шепоту часу: з сутінками реалістичної драми вони відчули слушно, що в наше століття поруч льогіки люди живуть також і мрією.

гань у звязку з пасажирським рухом у залізничих потягах. Союз домагається, щоби пасажир, що платить повну тарифу за проїзд, мав у поїзді запевнене сидяче місце, тимбільше, що з цих місць користають пасажири, які користають з ріжних полекш. Якщо нема місця, такий пасажир повинен мати право заняти місце у вищій клясі.

— **Скасування деяких повітових роземних урядів для маєткових справ.** В „Деннику Законів" (Варшава, ч. 60. з дня 13-го ц. м.) оголошено розпорядок міністрів рільництва і рільних реформ та внутрішніх справ з дня 30. липня ц. р. про скасування деяких повітових роземних урядів для маєткових справ власників сільських господарств. М. ін. скасували повітові роземні уряди в Городку під Львовом, в Яворові, Скалаті та Збаражі. На область городецького й яворівського повіту поширили діяльність повітового роземного уряду у Львові; на область скалатського й збараського повіту діяльність повітового роземного уряду в Тернополі.

— **Катастрофа львівського поїзду під Познанем.** На залізничій лінії Острів Великопольський—Яроцін скоїлася катастрофа поспішного поїзду, що їхав зі Львова до Познаня. Перед стацією Віташице вискочив із рейок поштовий амбулянс і зовсім розвибся. Урядовці, що їхали амбулянсом важко ранені. Машиніст швидко зорієнтувався і затримав поїзд і таким чином врятував його перед більшими розмірами катастрофи. На просторі 100 м. рейки повигинані. Рух відбувається на одній лінії.

— **За вдержання зниженого комірного.** Як відомо, з днем 1. листопада вигасає розпорядок про знижку комірного на 10 до 15 прц. За дальше вдержання цієї знижки стараються широкі кола трудових мас за ініціятивою організації льокаторів. Зокрема беруть акцію в цьому напрямі державні і приватні урядовці.

— **Чиї гроші?** Управа м. Львова оголошує, що ще в серпні 1935 р. при перевірюванні ключів від усіх вільних сховків у скарбниці Почтової Каси Ощадности у Львові, знайшли в одному сховку готівку 11 тисяч зол. ПКО не має ніяких відомостей, хто і коли ті гроші сховав. Управа м. Львова, подаючи це до загального відома, звертає увагу, що хто має претенсію до тієї готівки, може відобрати її, доказавши право власности

— **Найпрактичніший спосіб на вигублення гусениць.** Ріжні подані способи на гусениці є або непрактичні або за дорогі і трудні до переведення. Спробуйте, заінтересовані, моєї ради: На кінець патика довжини палиці намотую і завязую трохи вати або клоччя і мачаю в чорний карболь або „карболінеум" (цю теч купую в дрогерії або там, де продають фарби). На грядку капусти вистарчає карболю за 20 сот. Рано коло 7. год. і вечером коло 5. год. йдеться до капустів і дітинувшися тільки злегка гусениці тим чорним карболем, вбивається їх моментально. Коли повторимо так два-три дні, вигубимо гусениці цілковито. Дощ змиє їх з листків, які і так відпадають при вирубуванню капусти. Це найпрактичніший і найлекший та нешкідливий спосіб на ту язву гусениць, який на селі і діти виконають. — **Застирець.**

— **Трагічні наслідки забави.** На полі коло Слободи Золотої пов. Бережани діти розпалили вогонь, до якого кинули артилерійську гранату, що залишилася з часів світової війни. Граната вибухла, вбиваючи на місці двох хлопців. Третій помер від ран по дорозі до шпиталю в Бережанах.

— **Вернувся по 22 роках із полону.** До Селетину на Буковині вернувся з російського полону Танась Фундур, колишній вояк австрійського 24. полку піхоти (коломийського). В полон він дістався в 1915. р. і весь час перебував на Сибірі, де, хоч був жонатий, оженився з росіянкою, з якою, будучи ще й столярем, заложив собі мале господарство. Одначе наслідком колективізації він стратив увесь маєток і тому рішив покинути Совіти. На Буковину вернувся з другою жінкою і двома дітьми. Тимчасом перша жінка Фундура, що 22 роки не мала ніякої вістки від чоловіка, вийшла вдруге замуж і має троє дітей.

— **Жидівська гуманітарність перед судом.** У львівськім окружнім суді ведеться карний процес проти діячів сіоністичної організації „Бетар" у Львові, м-ра Давида Бойка, м-ра Адольфа Готфріда, Лазаря Данкера та Емануїла Вурма під закидом ошуканства. Організація займалася приготовлюванням жидівської молоді до виїзду до Палестини і приділювала еміграційні цертифікати. Головний обвинувачений м-р Бойко був заступником голови Унії сіоністів ревізіоністів на Сх. Галичину і головою жидівської пластової організації „Бетар", що приготовляла жидівську молодь до еміграції. „Бетар" діставав спершу 17 прц. контингенту цертифікатів на Сх. Галичину. Пізніше, коли ревізіоністи виступили із світової сіоністичної організації, цей процент значно зменшився, одначе провідники „Бетару" обіцювали дальше цертифікати, хто лише зголосився і брали від інтересантівніби то на кошти організації, кілько вдалось, по 500—2.500 зол. Згодом ошуканства вийшли на яву, бо щораз більше жидів, що дали гроші, зголошувалося по цертифікати, яких організація не могла їм дати. Сума виманчених грошей дійшла до 62 тисяч зол. М-р Бойко вів життя понад стан, шастав грішми на право і ліво, а все на шкоду емігрантів, які приїздили з цілого краю і робили йому пекольні авантури. Врешті справа пішла перед суд. Розправа потреває довший час, бо на свідків покликано кількадесять пошкодованих.

— **Убив наречену.** На дорозі в раваському повіті знайшли тіло 28-літньої Марії Лещик. Поліція викрила, що її вбив 27-літній наречений Йосиф Копик із Ворохти сокальського повіту. Він заманив її до своєї хати і посварившись із нею, побив її сокирою по голові, а потім задусив. Копика арештовано і відставлено до сокальського суду.

— **Скарб під грушею.** При викопуванні старої груші в загороді Андрія Лиховида в Добрій пов. Ярослав знайшли глиняну посуду, в якій находилося 1.077 ріжних монет, польських, німецьких і шведських із часів Жигмонта III. (1587—1632) переважно нижчої вартости. Скарб передано до міського музею в Ярославі.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

✝ Посмертні згадки.

СПИРІДОН БАНЬКОВСЬКИЙ.

Емеритований радник львівського магістрату, член багатьох українських товариств Спиридон Баньковський помер 18. ц. м. у 84-ому році життя. С. Баньковський походив зі старої священничої родини з Полонної, пов. Сянік і був великим українським патріотом. За це москалі вивезли були його зі Львова підчас світової війни як заручника і він вернувся до Львова аж 1918. р. Своє майно записав Покійний „Народній Лічниці", а крім того записав по 1.000 зол. на такі українські Т-ва: Рідна Школа, Українська Захоронка, Просвіта, Сокіл (на викупно городу), УКТОДІ та на Ремісничу Бурсу. Похорон цього українського патріота відбувся 19. ц. м. на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

О. ОЛЕКСАНДЕР ГВОЗДЕЦЬКИЙ.

О. Олександер Гвоздецький уродився в Ушковичах 1879 р. як син священника. По скінченні студій ординується в 1902. р. на священника. Від 1902. до 1904 р. стає адміністратором міста Бібрки, де веде крім церковної правдиву громадянську працю, працюючи у всіх тогочасних наших установах, за що по відході з Бібрки дістає від громадян золоту грамоту заслуги. Від 1904. до 1919. р. стає парохом у Борщеві перемишлянського повіту. Там працює 16 літ і до війни бере живу участь у нашому політичному житті; підчас московської займанщини залишається на своїй парохії та опікується своїми парохіянами. Рік 1918. застає його в Борщеві. Як свідомий громадянин стає в лави наших національних працівників і бере активну участь в організуванні українського політично-суспільного життя. По відступі Української Армії за Збруч його арештують, відсилають до Домбя, опісля до Пільзна і врешті при кінці 1919. р. по піврічному побуті в Бриґідках у Львові виходить він на волю. Всі ці переживання не зломили Покійного. Перейшовши в 1920. р. на нову парохію до Чернева, забирається він із запалом до організування нашого релігійного і культурно-освітнього життя. Ставши головою читальні „Просвіти", помагає закладати кооперативу, кружок „Сільського Господаря", кружок „Рідної Школи", касу Стефчика, кружок „Союзу Українок" і т-во „Сокіл". Як прикладний парох в р. 1925. відреставровує церкву і відновлює її та закладає церковні братства. В його парохії нема до нині ні одного сектанта чи комуніста і ціле село — це національно вироблений елемент.

За свої заслуги дістав титул почесного совітника Митрополичої Консисторії у Львові. При самоврядних виборах став членом Повітової Ради в Рогатині, де й надальше заступав інтереси українського громадянства.

Несподівана смерть перервала нитку Його трудячого життя. Нехай рідна земля буде пером працівникові, що стільки натрудився й натерпівся для неї!

Спорт.

УКРАЇНА — КОРОНА.
ПОГОНЬ І. Б. — РЕСОВІЯ.

В неділю 22 ц. м. відбудуться у рямках спільної імпрези два метчі за мистецтво Окружної Ліги. Україна починає осінній сезон так, як і минулого року, змаганнями з Короною, одначе цим разом Україна є господарем змагань (минулого року осягнула наша дружина на горячім самбірськім ґрунті нерішений вислід 2:2). Віримо, що інавгурація мистецтв буде справді гідна і що наша дружина вийде в цих перших змаганнях переможцем. Тільки перед початком мистецтв одна важна примітка: Україна є справді одною з найкращих, а може таки найкращою дружиною О. Л. Одначе це ніколи не дає нашій дружині права легковажити яких-небудь змагань чи противника. З найслабшим противником треба грати як із найліпшим і щойно тоді дружина може бути певна своїх успіхів та збереже себе перед ріжними прикрими несподіванками. А такі несподіванки іноді рішають про кінцевий успіх і вислід праці цілого спортового сезону.

Про те, що передметч Погонь І. Б. — Ресовія викликує теж величезне зацікавлення, не треба навіть згадувати. Як зачуваємо, Погонь виставить дружину, скріплену кількома грачами Державної Ліги, щоб перший метч із Ресовією виграти і таким чином переконати, що належиться їй заслужено місце в О. Л. Ресовія, яка гратиме зі своєю знаменитою трійкою нападу, теж схоче зреабілітуватися по останніх невдачах за вхід до Д. Л.

На грищі Погоні матимуть глядачі змогу оглядати в неділю найкращих нападників Окружної Ліги: Маґоцького, Мікльоша, Петрова, Скопеня, Краєвського та Врубля, Барана і Гогендорфа. Справді знаменита нагода і її повинні прихильники копаного мяча використати, тимбільше, що ціни вступів на цю подвійну імпрезу недорогі. Для членів України знижка.

Початок передметчу в год. 2.30 попол., метчу в год. 4.30 пополудні.

СТЕП — РЕКОРД II.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 22. серпня н. р. на грищі 40. п. п. при вул. Клепарівській. Початок в год. 14.

СОКІЛЬСЬКИЙ ТУРНІР КОПАНОГО МЯЧА В СТРИЮ.

Сокільський турнір копаного мяча, що мав відбутися 21. і 22. ц. м. у Стрию, **відложений на 28. і 29. ц. м.**, з приводу свята на Маківці (22. ц. м.).

Початок змагань в обох днях в год. 14-ій. Зголошуватись повинні дружини в суботу рано 28. VIII., в Народнім Домі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Довбуш — Ян 1:1. Товариські змагання української чернівецької дружини з німецькою, відбулися минулої неділі і по гарній грі закінчилися нерішеним вислідом. 21. ц. м. Довбуш буде грати з К. А. О. (Орадія) на площі Драгош-Води.

Бокшай, знаменитий воротар Руси, імовірно покине таки свій клюб і перейде до празької Славії, якщо Русь прийме скромне відступне в сумі 30.000 чеських корон, які Славія хоче дати за Бокшая.

Мадярська Ліга починає осінню мистецьку рунду вже 20. серпня метчом Фебус — Бочкай, якого ми бачили в неділю у Львові. Інші метчі відбудуться в неділю 22. ц. м.

Мистецтва Австрії почнуться щойно 28. ц. м. Цього року гратиме новостворена національна, чи пак Державна Ліга і т. зв. перша Ліга. Змагання будуть дуже важкі, бо Державна Ліга буде складатися всього з 10 клюбів, при чому два останні клюби спадуть до першої Ліги. Зате відпадає кваліфікаційний турнір. До Державної Ліги ввійде один клюб І. Ліги та мистець Каринтії.

КОМУНІКАТ.

С. Т. „СТЕП" повідомляє, що з днем 15. серпня 1937 р. примістився у новій домівці при вул. Гуцовського ч. 22, III. пов. (Народній Дім).

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
21. VIII. Княжна чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.
З Кут їде театр до Рожнова.

Український Молодий Театр „Заграва"

РОЖНІВ:
21. VIII. Трафіка пані генералової.
22. VIII. Тарас Шевченко.
23. VIII. Муравлі.

КОБАКИ:
22. VIII. год. 3. попол. „Земля" Стефаника.

КОСІВ:
24. VIII. Трафіка пані генералової.
25. VIII. Камо грядеши? I. частина.
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? I. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі.

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

Великий Театр:

Субота, 21. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнеля.

Неділя, 22. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнеля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на основі повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний план Р- 8".
ВАНДА: „Зацькована", „Відень — місто мрій".
ҐРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „На хмародері".
КАСИНО: „Спрівулися в Парижі" з Кльодетою Кольбер.
КОПЕРНИК: „Пiвнiч кличе". „Карієра Єашин Іванин".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Суді" музична комедія.
ПАЛЯС: „Фякер ч. 13".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мільйонерові примхи".
СВІТ: „Прапор" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Такі дівчата" і ревія.
ТОН: „Кохана родиночька" з Фліпом і Флапом.
УТІХА: „Китайські моря" і ревія.
ХИМЕРА: „На Сибір".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 21. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісеньки, 19.30 Форт., 19.50 Невідомі патріот. пісні Вебера, 20.10, 21.00 Концерт, 22.30 Танк. музика. ВІЛГОРОД 20.00, 21.00 Веселий вечір. БУДАПЕШТ 12.05 Легка музика, 19.00 Вок. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Концерт цитристів, 19.20, 20.00 Веселий концерт, 21.00 Моцартівська музика, 21.50, 22.00 Пісні й арії, Ефтімідіс сопр., 22.20, 22.50 Танк. музика. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Розр. музика, 22.30 Смичк. квартет оп. 3 і 5. Гайдна, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАҐА 20.00, 21.00 Велика розр. програма, 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 17.00 Орх. концерт, 13.15, 15.15, 19.15, 19.45 Спів. 16.15 Для дітей, 18.30 Рецитації, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00, 23.00 Вечір опер: „Ля Гранчесія" камер. оп. в I. дії Адр. Люальдія, „Аріядна на Навсосі" оп. в I. дії Р. Штравса.

Неділя, 22. серпня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 19.30 Веселі мел. авд. 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт, ВІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 21.00 Спів, 22.15 Розр. музика. БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50, 22.30 Циг. музика, 19.00 Сальон. музика, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Камер. концерт із Зальцбурга: сопр., клявесин, флет, смичк. кв., форт., 19.30 20.00, 21.00 „Бокачіо" оп. Супе, 22.30 Сонати за скр. і форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Фантазії на орг. Вірліцера, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00 Спорт і розривка. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Популярна музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле донне куріозе" оп. Вольф-Ферарія, МІНХЕН 13.00 Концерт, 19.00 Вок. авд., 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт, ПРАҐА 11.00 Концерт, 12.20 Орх. концерт, 17.05 „Цілунок" оп. Сметани, фрагм., РАДІО ПАРІ 13.15, 15.00, 15.45 Спів. 15.15 Циг. музика, 16.00 Театр Уяви, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. мельодії, 22.40 Розр. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 21. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Коли посуха буває найгрізніша, 12.35 Розр. концерт клюбу мандолістів, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: „Про брудного Якова", „Райдужна казка", 16.30 Від рана до вечора, орх. концерт, 17.30 Концерт солістів: спів, скрипка, 17.50 Новий резерват у Бескиді Низькім, 18.00 Сусп. гутірка в нагоди пішо-колового руху у Львові, 18.05 Симф. танки, гр. пл., 18.25 Відозва до суспільности з нагоди пішо-кол. руху, 18.30 Болючки вул. руху та охоронні засоби, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Легка музика у вик. військ. орх., 19.40 Фрагм. із легкоатл. змагань Польща-Німеччина. 20.00 Польська молодь із закордону в таборі, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Лісові новини, 21.05 Тиждень гір: 21.05 Спів. музика та спів, гр. пл., 21.45 Літературні новини, 22.00 Танкова музика, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Куток гумору, 23.05 Танкова музика з гр. пл.; у перерві „Смерть дівча", монольог.

Неділя, 22. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., Хліборобські Т-ва після жнив, 8.35 Нар. музика з гр. пл., **8.45 Організація збуту домашньої птахи, гутірка в українській мові, виг. д-р Е. Томашевський.** 9.00 Регіональна трансмісія з Вислі. 11.30 Легка музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Від Камінського до Карловича, муз. поранок, орх., 13.00 Нестилізована краса Львова, 13.10 Легка і танк. музика, спів, форт., 14.40 „Перші галичани" Вол. Лозінського, 15. Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Кінська справа, Відміни озимин, 16.00 Розр. концерт для молоді, орх., спів, рецитація, 17.30 Трансм. з Вислі в нагоди Тижня гір, 18.15 У руїнах із часів Міноса, 18.30 Твори Дебюсія: спів, форт. квартет, скрипка, альтівка, віол., 19.35 Із міжнар. легкоатл. змагань Польща-Німеччина, 20.00 Концерт солістів: форт., спів, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Трансмісія із зоольог. городу" — Весела Сирена, 21.40 Спортові вістки, 22.00 Спів. ресіталь Десіре Лідкеті у супр. форт., 22.30 Скрипка в супр. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 20 серпня 1937.

Купно-продаж: Бельги бельг. 89·48, 89·05, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·82—291·10, Франки фр. 19·93—19·81, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Корони дан. 118·19—117·35, Кор. норв. 133·08—132·10, Корони шв. 136·56—135·75, Ліри італ. 24·30—23·60, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 137·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·00—98·50, Тель Авів 26·25—26·11, Марки нім. срібні 149·00 146·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 ем. 69·50, 69·75, серія нонот. 2 ем. 68·50, серія нонот. 5 конверс. 61·00, 4 пр. дол. 39·00, 4 пр. консол. 58·00, 58·25.

Тенденція удержана.

Папери.

Банк Польський 104·00. Цукор 34·00, Вугоаь 24·00, 23·50, 24·00, Норблин 63·00. Жирардів 39·50

Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 20. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	29·50—29·75
Пшениця збірна червона	28·75—29·00
Пшениця одностайна біла	30·00—30·25
Пшениця збірна біла	29·00—29·25
Жито шт. I.	23·25—23·50
Жито шт. II.	23·00—23·25
Овес одн.	19·25—19·50
Овес збір.	18·50—18·75
Ячмінь одн.	20·75—21·25
Ячмінь паст.	18·50—18·75
Лен	45·00—45·50
Кмин	75·00—78·00
Висівки житні	14·75—15·00

Центросоюз — Львів.

Львів 19. VIII. 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни за 100 кг. льоко вагон стація завантаження. Пшениця однородна 760 гр/л 2% вол. 29.00—30.00; Пшениця збірна 750 гр/л 5% 28.50—29.50; Жито збірне 694 гр/л 3% 22.00—23.00; Ячмінь пашний 621 гр/л 4% 17.25—18.25; Ячмінь 640 гр/л 3% 18.25—19.25; Ячмінь 680 гр/л 2% 19.25—20.25; Овес легко задощений 450 гр/л 17.25—18.25; Овес незадощений 450 гр/л 18.25—19.25; Кукурудза жовта 25.00—25.50; Кукурудза червона 26.00—26.50; Ріпак 59.00—60.00; Вика темна нового збору 18.00—19.00; Вика сіра 17.00—18.00; Насіння льону 46.00—47.00; Гречка 90% 22.00—23.00. — Всі роди збіжжа подорожіли. Тенденція звишкова.

Центросоюз.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·60 зол
молоко	14—15 сот.
яйця	3·10 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко вдержана, на яйця слаба.

Подяка.

Прибиті тяжким горем по смерти бл. п. **о. Александра Гвоздецького пароха Чернева**, не маючи змоги іншим способом віддячитися всім, що в тій тяжкій для нас хвилині поспішили з поміччю і співчуттям, а це: Високопреподобному і Всесвітлішому Отцю Ігуменові Климентієві Шептицькому за участь і звеличання своєю присутністю похоронів, за переведення панахиди і за провід у похоронах, за його щирі вислови співчуття і за незвичайну прихильність і щирість, якої зазнали ми з його сторони — Високопреподобному Отцю Деканові Петрові Патрилові з Перегінська за правдиву приятельську та щиру опіку, за приготування похоронів і за прегарну прощальну надгробну мову, — Високопреподобним Отцям Професорам Богословської Академії зі Львова о. Рудеві. о. Самсарі і о. др. Гриньохові, за участь в похоронах, зокрема Впр. о. проф. Рудеві за прегарну щиру християнську промову, якою укоїв наш тяжкий біль і сум — Всечеснішим Отцям Макаревичеві, Щербанюкові, Стернюкові, Ліщинському о. капелянові з Остодора, а перш за все нашому найщирішому Другові і сусідові О. Корнилові Куницькому, пароховi Бубачовець за участь в похоронах, пораду і зворушливе надгробне слово — Високоповажаним Панам др. інж. Миколі Савчукові за незвичайно приятельське відношення до нас всіх, зокрема за приготовлення і вимуровання місця вічного спочинку, др. Тимкові Воробцеві за лікарську опіку над Покійним і влегчення Йому останніх хвилин життя, касієрові фірми Ґлязінґер Глязерові за незвичайно щире та прихильне до нас відношення — Управі Митрополичих Дібр до рук ВПана дир. інж. Михайла Мартинця, Управі живця Підлюте до рук ВПана дир. Гладкого, Управі фірми I. Пг. Ґлязінґер у Брошневі за виданий і безкорисне поміч в уладженні похоронів — Панству Яцишиним і Біншткам з Рівані за поміч в нашому нещастю — дорогим парохіянам Чернева за участь в похоронах, зокрема хорові під проводом п. Самійли Феця, Чит. Просвіти до рук п. Любки Михайла і Панькова Михайла, Союзові Українок до рук п. Люфкової і Тимченкової — вкінці всім, що висказали нам своє співчуття і своєю присутністю звеличали похорони і віддали Покійному останню прислугу, складаємо оцею дорогою нашу найщирішу подяку і щире Спасибіг.

1453 **Дружина, діти і рідня.**

ОПОВІСТКИ.

ЗАЯВА.

З уваги на всякі сплетні та рівні наклепи на мою особу заявляю, що в правді, в роках 1927—1929 був членом повітового комітету сельробу городенського повіту, але це були часи, коли в Галичині панували радянофільські настрої загалом і серед академічної молоді зокрема. Одначе по сконтролюванні своїх поглядів зараз я давно всякі звязки з комунізуючими елементами і з комуністичною ідеольогією та працюю з Луговій Організації для здійснення лугового ідеалу — побудувати на руїнах Совітів. Самостійну Українську Державу.

Городенка, дня 14. серпня 1937 р.

Михайло Прокіпчук.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
		Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, виміни і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.